

3

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' [redacted] ואח'

בפני כב' השופטת עפרה אטיאס

- 1. עזבון המנוח ז"ל תובעים
- 2. [redacted]
- 3. [redacted]

נגד

- 1. [redacted] כתבעות
- 2. [redacted]
- 3. הפניקס חברה לביטוח בע"מ

נגד

- 1. [redacted] המודיעות לצדדי ג'
- 2. [redacted]

נגד

- 1. [redacted] צדדי ג'
- 2. [redacted]
- 3. [redacted]
- 4. [redacted]
- 5. [redacted]

נגד

- 1. [redacted] המודיע לצד ד'

נגד

- 1. [redacted] צד ד'

פסק דין

- 1
- 2 1. הקטין, [redacted] ז"ל (להלן: "מוחמד" או "המנוח") מצא את מותו ביום 16.07.06
- 3 2. עת שיחק עם צמיג כבד, במשקל של 200-300 ק"ג (להלן: "הצמיג") בחצר הסמוכה לבית
- 4 3. מגוריו בשכונת יסמין בבסמת טבעון. הצמיג שהושען על מעקה הצמוד למדרכה, בחלקה
- 5 4. הצפוני של החצר, נפל על [redacted] בעת ששיחק בו, וגרם למותו, והוא ילד צעיר לימים, בן
- 6 5. שנים במותו.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 2. האם שהועקה למקום על ידי הילדים ששיחקו עם מוחמד ז"ל בחצר, לא הצליחה
- 2 לחלצו מתחת לצמיג בשל כובדו הרב. רק בעזרת דודו של המנוח ושכן נוסף, וליד (סמי)
- 3 דלאיקה, עלה בידי השלושה לחלץ את מוחמד, אך היה זה, למרבה הצער, מאוחר מדי.
- 4 3. התאונה הקשה התרחשה בשטח ציבורי שבו בוצעו עבודות עפר ופיתוח על ידי הנתבעת
- 5 2, קדם עבודות עפר ופיתוח בע"מ (להלן: "הקבלן" או "הנתבעת 2"). העבודות בוצעו על
- 6 פי הזמנתה של הנתבעת 1, המועצה המקומית בסמת טבעון (להלן: "המועצה
- 7 המקומית" או "המועצה") ובתחום שיפוטה של המועצה. הנתבעת 3 ביטחה את הקבלן
- 8 בביטוח אחריות כלפי צד ג' (להלן: "הפניקס").
- 9 4. הקבלן והפניקס הגישו הודעת צד ג' כנגד הוריו של המנוח, נעראני מוהנד וחדרה (להלן:
- 10 "האב", "האם", "ההורים" בהתאמה) אשר התירו למנוח לשחק באתר הבניה ללא
- 11 השגחה; כנגד מנהל מקרקעי ישראל (להלן: "המינהל") אשר, לפי הנטען, הצמיג נשוא
- 12 התביעה, מקורו במגרש שבבעלותו; כנגד הנדסה פאהוס בע"מ אשר שימשה כמפקח
- 13 צמוד מטעם המועצה על עבודות הבניה והפיתוח (להלן: "החברה המפקחת" או
- 14 "הנדסה פאהוס"); וכן כנגד המועצה המקומית שהייתה בעלת המקרקעין בהן
- 15 התרחשה התאונה, והיא זו שהזמינה מאת הקבלן את עבודות הפיתוח. המינהל הגיש
- 16 הודעת צד ד' כנגד המועצה המקומית.
- 17 5. שמעתי את ראיות הצדדים בארבע ישיבות הוכחות שהתקיימו בימים 26.1.11,
- 18 25.10.11, 29.11.11 ו- 25.3.12.
- 19 6. מטעם התובעים, העידו ההורים, וכן דודו של המנוח, נעראני חאמזה. מטעם הנתבעות
- 20 2-3, העידו מנהל הקבלן, מאהר זובידאת, ועובד הקבלן, עלי זובידאת, וכן חוקר מטעם
- 21 הפניקס. מטעם המועצה המקומית, העיד מהנדס המועצה. מטעם החברה המפקחת,
- 22 העיד מנהלה, מר טארק פאהוס, ומטעם המינהל, העיד מפקח מטעמו, מרדכי וידר.
- 23 7. אמו של המנוח, כמו גם זודו חאמזה, וכן מנהל הקבלן, מאהר זובידאת, והעובד עלי
- 24 זובידאת, מסרו הודעות במשטרה ביחס לתאונה, תאונה שבגינה לא הוגש כתב אישום
- 25 כנגד מי מן המעורבים. להודעות מוקדמות אלו יש חשיבות רבה, וככלל, יש להעדיף על
- 26 מני עדויות מאוחרות שניתנו מספר שנים לאחר התאונה.
- 27 8. אין מחלוקת בין הצדדים באשר לאופן התרחשות התאונה, ולכן אגש לבחון את שאלת
- 28 אחריות המשפטית של הנתבעים ו/או הצדדים השלישיים להתרחשותה. בטרם אעשה
- 29 כן, אתייחס למספר שאלות עובדתיות, המהוות את נקודת המוצא להכרעתי.

30

31

32

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח'

- 1 **לא הוכח שהצמיג שגרם לתאונה שייך לקבלן:**
- 2 9. בסעיף 5 לתצהירו הצהיר מנהל הקבלן, מאהר זובידאת (להלן: "מאהר"), "בוודאות",
 3 שהצמיג נשוא התביעה אינו שייך לקבלן, כאשר, לדבריו, אינו יודע מי הניח את הצמיג
 4 במקום, אך לקבלן אין מעורבות בכך (סעיף 7 לתצהיר). לדבריו, במהלך כל תקופת
 5 העבודה של הקבלן באתר לא היה צורך בהחלפת צמיגים, כאשר הוא עצמו היה במקום
 6 כמעט מדי יום, ואין ספק שהיה יודע אם היה צורך בהחלפת גלגל. שנית, לדבריו, אין
 7 לקבלן, ולא היה, ציוד שהגלגל מתאים לו. מדובר, לדבריו, בצמיג ישן המתאים לציוד
 8 ישן, בעוד שהציוד של הקבלן, הוא חדש ומוחלף מדי שנתיים-שלוש. מאהר הוסיף כי
 9 ראה שעל הצמיג רשום "GOOD YEAR" (חברה של צמיגים), והצהיר כי לקבלן אין
 10 צמיג של ציוד כבד של חברה זו.
- 11 10. בהודעתו מיום 16.7.06 שגבתה על ידי משטרת ישראל, ציין מאהר כי "מדובר בגלגלים
 12 מאד מאד ישנים שיש בשנונה" (עמ' 1 להודעה). לדבריו שם: "יש לי 5 משאיות והצמיג
 13 הזה לא מתאים לאף משאית שלי, והמשאיות שלי לא עבדו בשטח הזה" (עמ' 1
 14 להודעה).
- 15 11. מאהר אישר בהודעתו כי ברשותו גם טרקטור גדול, שלושה באגרים ושני שופלים, וכן
 16 טריילר ומיכלית מים, אך הגלגל אינו מתאים גם לאף אחד מכלים אלו. לדבריו, במועד
 17 התאונה באתר נשוא התביעה עבד עם מחפרון, ולא עם כלי רכב גדול: "כרגע אין אף
 18 אחד שעובד עם כלים גדולים או טרקטור או משאית שהגלגל יכול להתאים" (עמ' 3
 19 להודעה).
- 20 12. הודעתו במשטרה כי משאיות שלו לא עבדו בחצר נשוא התביעה, סותרת את הודעתו של
 21 העובד, עלי זובידאת (להלן: "עלי"), שדווקא טען בהודעתו במשטרה, ת/9, כי עבד
 22 באתר משאית (הודעה, ת/9, עמ' 2, ש' 44). ואולם, אין בסתירה זו לבדה, כדי להביא
 23 לקביעה כי מדובר בגלגל השייך לקבלן.
- 24 13. יצוין כי גם בהודעתו מיום 17.7.06 ציין מאהר כי ברשותו טרקטורים העובדים במחצבת
 25 נלסון, אך הדגיש כי אינו מתעסק עם חברת "GOOD YEAR", והחוקר אכן מציין
 26 בהודעה כי על הצמיג מוטבע באנגלית "GOOD YEAR".
- 27 14. גם עלי, בתצהירו, ת/9, סעיף 8, ציין כי הצמיג נשוא התאונה הוא צמיג ישן, וכי הכלים
 28 של הקבלן הם חדשים, לכל היותר, בני שנתיים-שלוש, ואינם מתאימים לכלים שעמם
 29 עבד הקבלן במקום התאונה.
- 30 15. מכאן, שלא הוכח כי הצמיג שייך לקבלן.
- 31

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~ההגות הערבי ז"ל ואח' נ' משה משה משה משה ואח'~~

- 1 **בעת התרחשות התאונה הסתיימו באופן זמני עבודות הקבלן בחצר נשוא התביעה:**
- 2 16. מנהל הקבלן, מאהר, הבהיר בתצהירו, נ/7, כי העבודה שבוצעה על ידי הקבלן, כללה
- 3 הכנה לאספלט בשלושה כנישים מרכזיים, וכי רק לאחר שסיימו את ההכנה, הניחו את
- 4 שכבת האספלט. במועד אירוע התאונה כבר סיים הקבלן את ההכנה לאספלט בחצר
- 5 נשוא התביעה, ועובדי הקבלן עברו לבצע הכנה לאספלט במקום אחר, כך שמספר ימים
- 6 לפני התאונה כבר לא עבדו במקום (תצהיר, נ/7, סעיף 3). גם עלי, אישר בתצהירו כי
- 7 העבודה בחצר הסתיימה מספר ימים קודם לכן (תצהיר, נ/9, סעיף 4).
- 8 17. אין לקבל את גרסת האב והדוד האמזה בעדויותיהם בפניי כי הקבלן עבד בחצר ביום
- 9 התאונה עצמו. עדותם זו סותרת לא רק את עדויותיהם של מאהר ושל עלי שעדותו
- 10 במשטרה, ת/9, הוגשה דווקא כראיה מטעם התובעים, אלא אפילו את עדותה של האם
- 11 בהודעתה במשטרה מיום 4.4.07 שם ציינה כי לא ראתה את מנהל הקבלן, מאהר, ביום
- 12 התאונה "כי אף אחד לא עבד באותו יום" (הודעת האם, עמ' 2, ש' 34).
- 13 18. עלי בהודעתו במשטרה מיום 22.2.07, ת/9, אישר כי הוא ועובד נוסף בשם וליד, ניקו את
- 14 הפסולת בחצר נשוא התאונה יומיים קודם לתאונה.
- 15 19. האם סיפרה בהודעתה מיום 4.4.07 כי "יום לפני שהבן שלי נפטר ראיתי מהחלון של
- 16 הבית בובקט קטן בצבע לבן שהרים את הגלגל והשעין אותו על המעקה ברזל של
- 17 החצר". ואולם, בסעיף 23 לתצהירה כבר ציינה כי הבחינה בבובקט הלבן מרים את
- 18 הצמיג יומיים או שלושה לפני התאונה. גם בהודעתה במשטרה מיום 4.4.07 ציינה כי
- 19 הגלגל היה מונח במקום התאונה "בערך שלושה ימים" (הודעת האם, עמ' 2, ש' 22),
- 20 כאשר בחקירתה הנגדית לא זכרה לומר כמה זמן לפני האירוע ניקו את הפסולת בחצר
- 21 (פרוי, עמ' 11, ש' 7-8).
- 22 20. לאור עדויות אלו של האם ושל עלי, סביר יהיה לקבוע כי הקבלן סיים, באופן זמני, את
- 23 עבודתו בחצר בה התרחשה התאונה כיומיים או שלושה לפני התאונה.
- 24
- 25 **האם הוזז הצמיג ממקומו על ידי מי מעובדי הקבלן והושען על המעקה?**
- 26 21. בחקירתה הנגדית סיפרה האם כי ראתה את הצמיג מונח באמצע החצר יחד עם יתר
- 27 הפסולת כשבוע לפני התאונה: "כשבוע יתכן" (פרוי, עמ' 13, ש' 7), כאשר, לדבריה:
- 28 "הזיזו את הצמיג מהמעקה ושמו אותו באמצע החצר וכשסיימו את המדרכה שוב
- 29 הרימו את הצמיג והשעינו אותו על המעקה" (פרוי, עמ' 13, ש' 12-14). גם בהודעה
- 30 המוקדמת ביותר שמסרה האם ביום 17.7.06 ציינה כי "אני לפני שבוע ראיתי את הגלגל
- 31 מונח על המעקה על המדרכה" (עמ' 1 ש' 22-21 להודעה).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~_____~~ ז"ל ואח' נ' ~~_____~~ ואח' ~~_____~~

22. האם ציינה בתצהירה, סעיף 23, כי ראתה במו-עיניה בובקט לבן מרים את הצמיג
- 2 באמצע המעקה ומשעינו על המעקה הצפוני. בחקירתה הנגדית ציינה כי במקום היו שני
- 3 טרקטורים, אחד גדול ואחד קטן, כאשר הטרקטור שהזיז את הצמיג ממקומו, היה
- 4 הטרקטור הקטן (פרו', עמ' 13, ש' 19-20). כשנשאלה בחקירתה אודות צבע הבובקט
- 5 שהזיז את הצמיג השיבה: "ראיתי משהו לבן. צבע קרם" (פרו', עמ' 15, ש' 17).
23. עדותה זו תואמת את הודעתה במשטרה מיום 4.4.07 שם ציינה כי הבחינה בבובקט קטן
- 6 בצבע לבן מרים את הצמיג ומשעין אותו על המעקה בחצר. על עדותה זו חזרה גם
- 7 כשנשאלה פעם נוספת האם הבחינה "בוודאות" שמשהו הניח את הגלגל על המעקה: "כן
- 8 אני ראיתי את הבובקט הרים את הגלגל על המדרכה" (הודעת האם, עמ' 1, ש' 20).
- 9 לדבריה בהודעתה, הצמיג היה רחוק כעשרה מטרים ממקומו בעת התאונה, אך
- 10 "העובדים הם שהרימו אותו והזיזו אותו" (הודעת האם, עמ' 2, ש' 24-25).
24. גם האב אישר כי הצמיג הוזז ממקומו על ידי עובדי הקבלן עד שהושען על הקיר. אמנם,
- 12 עדותו כי הצמיג הושען על הקיר ביום התאונה, אינה מהימנה לאור עדות האם, וגם
- 13 לאור הודעתו של עלי במשטרה, ת/9, ותצהירו, נ/9, אך גרסתו כי הצמיג הוזז ממקום
- 14 למקום עד שהושען על הקיר על ידי העובדים שעבדו בחצר, נתמכת גם בגרסת האם.
25. האב אמנם לא ראה, לא את הזזת הצמיג ממקום למקום, ולא את השענתו על הקיר. ואולם,
- 17 הוא העיד על השינויים במיקום הצמיג עד שהושען על המעקה:
- 18
- 19 "הצמיג היה באמצע, הם עשו עבודות של מדרכות. הם הזיזו אותו משם
- 20 איזה שלוש פעמים. בפעם שלפני האחרונה הצמיג היה באמצע הרחבה
- 21 ואח"כ כשלקחו את כל הזבל, הוא שם את הצמיג על הגדר והשאיר את
- 22 הצמיג. הוא לקח את הפסולת והשאיר את הצמיג. זה היה ביום האירוע,
- 23 כאשר ניקה את כל הזבל שיש שם" (פרו', עמ' 20, ש' 10-13).
- 24
- 25 וכן: "כשהייתי חוזר הביתה, ראיתי את הגלגל כל פעם במקום אחר. כשהם הזיזו אותו
- 26 - לא ראיתי" (פרו', עמ' 21, ש' 9); ובהמשך: "בפעם האחרונה הוא השעין, בפעמים
- 27 הקודמות הוא השכיב אותו, וכאשר עשה ניקיון זה הפריע לו ואז הוא השעין אותו על
- 28 המעקה" (פרו', עמ' 23, ש' 9-10).
26. לגרסת שני ההורים יש חיזוק בהודעתו של עלי, ת/9, שאישר כי יומיים לפני התאונה,
- 30 הוא ועובד נוסף בשם וליד, העמיסו את הפסולת בחצר וזרקו אותה, כאשר עלי עבד על
- 31 המשאית, בעוד וליד היה על המחפרון.
32. וליד, שהוזכר באופן מפורש על ידי עלי בהודעתו, לא זומן לעדות על ידי הקבלן, דבר
- 33 הפועל לחובת הקבלן ולחיזוק גרסת הורי המנוח כי אכן עובדי הקבלן הם שהזיזו את

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 הצמיג ממקומו במהלך פינוי הפסולת עד אשר הושען הצמיג בסופו של דבר על ידי עובד
2 הקבלן על המעקה.
- 3 28. יצוין כי בהודעתו במשטרה, כאשר נתבקש מנהל הקבלן, מאהר, למנות את העובדים
4 שעבדו באתר, הוא מנה את שמותיהם של בוראן זובידאת, עלי זובידאת וריאד טאבש,
5 אך נמנע מלציין את שמו של וליד הנזכר בהודעתו של עלי, ת/9.
- 6 29. הימנעותו של מנהל הקבלן, מאהר, מציון שמו של וליד, יש בה לעורר שאלה, שמא נמנע
7 מאהר מלציין במכוון את שמו של אותו עובד, שלפי דברי עלי, עבד על המחפרון, משום
8 שהוא זה שהשעין את הצמיג על המעקה!
- 9 30. האם בהודעתו במשטרה מיום 4.4.07 אמרה שסיפרו לה שוליד הוא זה שהביא את
10 הגלגל למקום; ושמה אותו וליד עליו סיפרו לאם, הוא אותו וליד, עובדו של הקבלן,
11 אשר נזכר גם בהודעתו של עלי, ת/9, כמי שנהג במחפרון ופינה את הפסולת?!
- 12 31. הקבלן טוען כי גרסת האם, לפיה ראתה בובקט לבן משעין את הגלגל על המעקה, שוללת
13 את האפשרות שהקבלן או מי מטעמו הם שהזיזו את הצמיג ממקומו והשעינו אותו על
14 הקיר, וזאת משום שלא היה בבעלות הקבלן בובקט לבן, אלא רק מיניקאט צהוב של
15 חברת קאטרפילר.
- 16 32. עלי טען בתצהירו, ת/9, כי באתר בשכונת יסמין, עבד כמפעיל של מיניקאט צהוב של
17 חברת קאטרפילר, ומידי פעם גם על משאית, אך הוא אינו מצוין בתצהירו את קיומו או
18 את אי קיומו של בובקט בצבע לבן או קרם.
- 19 33. בהודעתו במשטרה, ת/9, מנה עלי 3 כלים שעבדו במקום: טרקטור מחפרון, בובקט
20 ומשאית. לפי עדותו בהודעתו, את הפסולת העמיסו באמצעות מחפרון, אשר לדבריו,
21 יכול היה להעמיס צמיג כמו הצמיג נשוא התביעה.
- 22 34. בתצהירו, כאמור, כלל אין מזכיר עלי את המחפרון, אף שזה נזכר בהודעתו במשטרה,
23 אלא רק טען כי עבד על טרקטור/מיניקאט בצבע צהוב. בהודעתו במשטרה ציין כי
24 תפקידו היה מפעיל של "מיני טרקטור. קוראים לו בובקט" (ת/9, עמ' 1, ש' 7). גם מנהל
25 הקבלן, מאהר, הסביר כי מיניקאט דומה לבובקט בגודלו, ולכן "סביר שהעובד (הכוונה
26 לעלי, ע.א.) יקרא לזה בובקט" (פרו', עמ' 39, ש' 19).
- 27 35. עלי נשאל בחקירתו האם בובקט יכול להרים את הצמיג נשוא התביעה, והשיב בשלילה.
28 ואולם, כשנשאל בעקבות תשובתו זו האם יכול להיות שזו הסיבה לכך שהצמיג נותר
29 במקום, השיב כי "אם הייתי רואה את הגלגל, גם מחפר יכול היה להרים אותו" (פרו',
30 עמ' 47, ש' 2); כי "היה מחפר של החברה במקום" (פרו', עמ' 47, ש' 2-4); וכי גם
31 המחפר היה בצבע צהוב (פרו', עמ' 47, ש' 2).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח'

36. ואולם, כאן עולה התמיהה, מדוע לא התייחס עלי למחפרון בתצהירו, ונזכר להעלות את דבר קיומו רק כשהועלתה האפשרות שהבובקט אינו יכול להרים את הצמיג! ומדוע לא סיפר בתצהירו כי המחפרון הוא זה שעסק בפניו הפסולת, ולא הבובקט, כפי שציין בהודעתו במשטרה?
37. נדמה לי כי עדות האם, שלטענתה, ראתה כלי עבודה המזיז את הצמיג ומשעינו על הקיר; עדות האב שהעיד אף הוא על הזזת הצמיג ממקום למקום עד שהושען על הקיר; וגם עדותו של חאמזה שאמנם לא ראה את הצמיג, אך הבחין בניקוי הפסולת מן החצר (פרו', עמ' 25, ש' 24); כשמצטרפת לכך הימנעותם של עלי ושל מאהר מלהזכיר את דבר קיומו של המחפרון, בתצהירם, אף שלפי דברי עלי בהודעתו במשטרה, ת/9, דווקא המחפרון הוא זה שעסק בניקיון החצר; הימנעותו של מאהר מלהזכיר בהודעותיו במשטרה ובעדותו בפניי את העובד וליד, שלדברי עלי בהודעתו במשטרה, הוא זה שניקה את החצר באמצעות המחפרון - כל אלו בצירוף העובדה שהקבלן נמנע מלזמן לעדות את וליד, יש בהם לבסס, על פי מאזן ההסתברויות, את המסקנה שדווקא כלי של הקבלן הוא זה שהזיז את הגלגל והשעין אותו על הקיר.
38. אמנם, לאור עדותו של עלי כי המחפרון עסק בניקוי החצר, ולא המיניקאט, יתכן שהאם שגתה כאשר טענה בעדותה כי בובקט בצבע לבן או קרם, הוא זה שהזיז את הצמיג והשעינו על הקיר (ונוזכר כי עדותה במשטרה בעניין זה נגבתה ביום 4.4.07, היינו: כשמונה חודשים לאחר התאונה). ואולם, דבריה כי החצר נוקתה, בסמוך מאוד לפני התאונה, באמצעות כלי הנדסי, מחזקים בגרסתו של עלי שאישר זאת כבר בהודעתו במשטרה.
39. חיוק לאפשרות שהמחפרון, ולא הבובקט, הזיז את הצמיג, גם בעדותו של הזוד חאמזה שלדבריו, הפסולת נוקתה באמצעות "מיני באגר (מחפרון) בצבע צהוב ומשאית אם איני טועה מסוג וולוו בצבע אופויט שעליה העמיסו את הפסולת" (פרו', עמ' 25, ש' 24-25). אמנם, חאמזה העיד במשטרה כי לא ראה את הצמיג לפני התאונה, ואף טען כי הפסולת נוקתה ביום התאונה, דבר שהוברר כלא נכון. ואולם, אין בכך לשלול את גרסתו כי ראה את הקבלן מנקה את הפסולת בחצר באמצעות מחפרון צהוב, עדות המתיישבת עם עדותו של עלי בהודעתו במשטרה.
40. אכן, הוצגה בפניי עדותו של מאהר כי באזור היו קבלנים אחרים שבבעלותם בובקטים בצבע צהוב ולבן (פרו', עמ' 44, ש' 17). ואולם, הוכח בעדותו של עלי, עד מטעם הקבלן, כי מי שניקה את החצר בפועל, זה הקבלן, ולא קבלנים אחרים, ואף לא סביר כי דווקא מיניקאטים או בוקטים של קבלנים אחרים ישעינו את הצמיג על הקיר, כאשר יש בפנינו

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~ההגות~~ ז"ל ואח' נ' ~~ההגות~~ ואח'

1 ראיות לכך שדווקא הקבלן עסק בניקיון החצר, וכי הצמיג הוזה ממקומו מספר פעמים
2 במהלך העבודה בחצר שבה התרחשה התאונה עד שהושען על המעקה.
3 41. גם אם טעיתי בקביעה עובדתית זו, וגם אם קבלן עלום אחר כלשהו השעין את הצמיג על
4 המעקה, אין בכך, כפי שאבהיר להלן, לשלול את אחריותו של הקבלן למותו של המנוח
5 כמבצע הבנייה, וכמי שאתר העבודה היה בהחזקתו ובשליטתו.
6

אחריות הקבלן:

7
8 42. כידוע, מספר יסודות מרכיבים את עולת הרשלנות: יסוד האשם הנבחן על פי קיומה של
9 חובת זהירות של המזיק ביחס לניזוק, אשר נחלקת לחובת זהירות מושגית ולחובת
10 זהירות קונקרטיית, התרשלנות, היינו: הפרת חובת הזהירות, נזק וקיומו של קשר סיבתי
11 בין הפרת החובה לנזק שנגרם [ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית, בית שמש,
12 פ"ד לז(1) 113 (1982) (להלן: "עניין ועקנין"); ע"א 610/94 בוכבינדר נ' כונס הנכסים
13 הרשמי, בתפקידו כמפרק בנק צפון אפריקה, פ"ד נז(4) 289, 309 (2003) (להלן: "עניין
14 בוכבינדר")].
15

חובת הזהירות:

16
17 43. קיומה של חובת הזהירות המושגית והקונקרטיית נקבע על פי מבחן הצפיות. במקרה
18 שבפנינו, נגזרת חובת הזהירות של הקבלן, מעצם התפיסה, החזקה והשליטה
19 האפקטיבית בחצר המהווה חלק מאתר העבודה (ראו: ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ'
20 גורדון, פ"ד לט(1) 113 (1985) (להלן: "עניין גורדון"). מאהר, מנהל הקבלן, אישר בעדותו
21 כי בזמן התאונה, העבודה בחצר לא הסתיימה, וטרם נמסרה החזקה בחצר שבה
22 התרחשה התאונה, לידי המועצה המקומית: "בזמן שהוא נפגע עדיין לא מסרנו את
23 העבודה למועצה אבל עבדנו במקום אחר" (פרו', עמ' 39, ש' 11). העובדה שהקבלן
24 הפסיק את עבודתו בחצר, לאחר שסיים את ההכנה לאספלט, כדי לשוב אליה לשם
25 סלילת האספלט, אין בה כדי לשחרר את אחיזתו ואת שליטתו האפקטיבית של הקבלן
26 בחצר, שנמסרה לחזקתו על ידי המועצה לצורך ביצוע העבודה, ולכן מחובתו ומתפקידו
27 היה למנוע קיומם של מפגעים בחצר.

28 44. מקור שני לחובת הזהירות של הקבלן הן החובות המוטלות עליו כ- "מבצע הבנייה",
29 כהגדרת מונח זה בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן:
30 "תקנות הבטיחות בעבודה"), ובכלל זה החובה למנות מנהל עבודה ולוודא שהאחרון
31 מבצע את עבודתו כנדרש. תקנה 2(א) לתקנות הבטיחות בעבודה קובעת כי מבצע הבנייה
32 אחראי לכך כי כל עבודות הבנייה תבצענה בהנהלתו הישירה והמתמדת של מנהל

בית משפט השלום בקריות

ת"א 08-406 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ~~המנוח~~ ואח'

- 1 עבודה שהוא מינהו. תקנה 5(א) לתקנות הבטיחות בעבודה קובעת כי "מנהל עבודה חייב
2 למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא
3 אחר התקנות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה מוטלת במפורש על מבצע הבנייה".
4 תקנה 5(ג) קובעת כי אם מבצע הבנייה לא מינה מנהל עבודה, "רואים את כל החובות
5 המוטלות על מנהל העבודה כמוטלות על מבצע הבנייה".
- 6 45. כפי שנקבע בעניין **דואני** (ע"א 3805/01 **דואני נ' מלחי**, פ"ד נז(3) 682 (2003), העברת
7 מלוא האחריות לקיומן של תקנות הבטיחות בעבודה, אל "מבצע הבנייה" מטרתה
8 להביא לצמצום הסיכונים הבטיחותיים הנובעים ממלאכת הבנייה, הטלת האחריות
9 למילוי הוראות הבטיחות על גורם אחד ויחיד והקטנת החשש ליצירת סכנות בטיחותיות
10 כתוצאה מחוסר תיאום בין פעולות הבנייה בגזרות השונות. התכלית השנייה להטלת
11 האחריות על הקבלן הינה הבטחה כי הניזוק מהפרת הוראות התקנות ימצא "כתובת"
12 ברורה להיפרע ממנה.
- 13 46. מקור שלישי לחובת הזהירות של הקבלן הוא הוראות ההסכם בינו לבין המועצה שם
14 התחייב הקבלן להיות אחראי לכל נזק שייגרם לגופו או לרכושו של אדם, וכן להיות
15 אחראי כלפי כל צד שלישי על פי פקודת הניזוקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968 (להלן:
16 "**פקודת הניזוקין**"), ולשלם כל נזק שייגרם לעובר אורח כתוצאה מתאונה או נזק שייגרם
17 תוך כדי ביצוע העבודות (סעיף 10א' להסכם).
- 18 47. אין חולק כי לצמיג היה משקל רב מאוד. על כובדו ומסוכנותו של הצמיג, ניתן ללמוד
19 מעדויותיהם של האם ושל הדוד האמזה בהודעותיהם במשטרה ובתצהיריהם. בהודעתה
20 מיום 4.4.07 סיפרה האם כי בתחילה לא עלה בידה להרים את הצמיג, אך לאחר שהגיעו
21 גיסה האמזה (דודו של המנוח) המכונה בהודעה בשם מועצתסם זשכן נוסף (בשם וליד),
22 עלה בידיהם להרים את הצמיג מעל למנוח. האמזה בתצהירו סיפר כי הוא והשכן, וליד
23 דליאקה, שבינתיים הלך לעולמו מטביעה בים, הצליחו להרים את הצמיג "**ביכמה**
24 **סנטימטרים**", מזה שאיפשר לאם לחלץ/למשוך את המנוח ממתחת לצמיג (סעיף 5
25 לתצהיר).
- 26 48. לאור החזקתו בשטח, חובותיו כמבצע הבנייה והוראות ההסכם עם המועצה, יכול וצריך
27 היה הקבלן לצפות כי הותרת צמיג כה כבד, כשהוא מושען על הקיר, יוצרת סיכון בלתי
28 סביר, בפרט לאור קרבת אתר העבודה לבתי מגורים, וכאשר מעדות האם עולה כי ילדים
29 נהגו לשחק בחצר מידי יום ביומו, וכאשר ניתן היה באמצעים פשוטים למנוע את הנזק
30 שנגרם.
- 31 49. לפיכך, אני קובעת את דבר קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטי של הקבלן כלפי
32 המנוח.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון הננוח [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 **הפרת חובת הזהירות: התרשלות:**
- 2 50. די לי בהותרת הצמיג בחצר, כשהוא מושען על המעקה, לאחר סיום העבודות וניקוי
- 3 הפסולת, מבלי שנקטו פעולות לסילוק הצמיג או, לכל הפחות, להשכבתו על הקרקע,
- 4 כדי לקבוע כי הקבלן התרשל בתפקידו. התרשלות הקבלן מתעצמת לאור קביעתי כי
- 5 דווקא עובד הקבלן הוא זה שהזיז את הצמיג ממקומו והשעינו על הקיר, ובכך יצר במו-
- 6 ידיו את הסיכון הבלתי סביר שגרם למותו של המנוח.
- 7 51. ביטוי נוסף להתרשלות הקבלן הינו העדר גידור של אתר העבודה (ולמצער, אותו אזור בו
- 8 הושען הצמיג על המעקה). אין חולק כי הקבלן לא דאג לגידור מקום העבודה, ואפילו לא
- 9 להצבת שלטי אזהרה שיוהירו את עוברי האורח מפני כניסה למקום. די אם אפנה
- 10 בהקשר זה לעדות האם בחקירתה:
- 11
- 12 י"ש. אתר העבודה שעשו שם סלילה של כביש ופיתוח, לא היה מגודר.
- 13 ת. היה המעקה שהם השעינו עליו את הצמיג.
- 14 ש. אפשר היה לגשת לרחבה על המעקה שתחם אותה בלי שום בעיה.
- 15 ת. לא היה שום דבר.
- 16 ש. לא היה גם שלט אזהרה.
- 17 ת. לא היה שום דבר." (פרו', עמ' 17, שי' 4-9).
- 18
- 19 52. מאחר טוען כי לא ניתן היה לגדר את החצר נשוא התביעה משום ש-: "בשטח הזה אף
- 20 אחד לא יכול לגדר, אי אפשר לסגור על אנשים שגרים שם. מדובר בגישה לבתים, לכן
- 21 אי אפשר לגדר" (פרו', עמ' 44, שי' 28-29); וכך: "מדובר בשכונה קיימת שאני לא יכול
- 22 לסגור אותה ואני לא הייתי שם לבד, היו עוד אנשים שעבדו וחפרו, ואני לא יכול לסגור
- 23 על כולם" (פרו', עמ' 45, שי' 3-4).
- 24 53. גם אם לא מעשי ו/או לא ישים היה לגדר את כל שטח העבודות, הרי שלא התרשמתי כי
- 25 לא ניתן היה לגדר את החצר בה התרחשה התאונה, ואף לא הוכח כי הגדר שימשה
- 26 כמקום מעבר בלעדי ויחיד לבתים בשכונה באופן שלא ניתן היה לגדרה ו/או לתחמה.
- 27 54. מנהל החברה המפקחת, טארק פאהום, אמנם אישר כי מקום העבודה היה נרחב, וכי מן
- 28 השטח שנסלל היו כניסות לבתים פרטיים, אך הוא חלק על עמדת הקבלן כי לא ניתן היה
- 29 לגדר:
- 30
- 31 י"ש. תסכים איתי שלא היתה למעשה כל אפשרות לגדר את שטח העבודה?
- 32 ת. "גידור סופי נכון. תוך כדי מגדרים" (פרו', עמ' 53, שי' 25).
- 33
- 34 55. בתשובה לשאלת בית המשפט, גם ציין, בסופו של דבר, כי אינו יודע מדוע החצר לא
- 35 גודרה. גם שילוט לא היה במקום. ואולם, בשים לב לכך שהחצר הייתה נקייה, והעבודות
- 36 בה הופסקו, זמנית, בעת אירוע התאונה, כאשר המפגע היחיד שהיה במקום, היה

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' ~~המנוח~~ נ' ~~המנוח~~ ואח' ~~המנוח~~

1 הצמינ המושען על המעקה, ספק אם שילוט היה מונע מן ההורים לשלוח את הילד
2 לשחק בחצר ו/או מונע מן המנוח להיכנס לתוכה, וזאת להבדיל מגידור אפקטיבי
3 החוסם פיזית את הכניסה לחצר.
4

4

5

מנהל עבודה בשטח:

6 56. הראיות שהונחו בפניי מלמדות כי הקבלן התרשל גם בחובתו לוודא שמנהל העבודה
7 האחראי על הבטיחות באתר, יבצע את תפקידו כנדרש (כאשר בענייננו, מאהר, מנהל
8 הקבלן, שימוש בשני כובעים, הן מנהל עבודה, והן מנהל הקבלן). ודוק. הרשלנות שאני
9 מייחסת לקבלן, אינה בגין העדרו של מנהל עבודה, אלא משום שהקבלן לא וידא שמנהל
10 העבודה בשטח יבצע את המוטל עליו. אין לקבל טענות הנתבעות 2-3 בסיכומיהן כי
11 הטענה בדבר העדרו של מנהל עבודה בשטח, מהווה הרחבת חזית. לטעמי, טענה זו
12 נכנסת לגדריהם של סעיפים 11 יד', טז', יט' ו- כא' לכתב התביעה.

13 57. תשובותיו של מאהר לשאלה הפשוטה מי היה מנהל העבודה בשטח, היו מבולבלות
14 ובלתי ברורות. הוא לא ידע להחליט מי היה מנהל העבודה, האם היה זה הוא עצמו או
15 שמא המהנדס דוד הרשהורן: "אני הייתי מנהל העבודה. דוד הוא מנהל העבודה אך אני
16 הייתי שם מעל הכל" (פרו', עמ' 39, ש' 3-4); ובמקום אחר: "בשטח היה לי מנהל
17 עבודה. הוא היה בשטח רוב הזמן. שמו דוד" (פרו', עמ' 41, ש' 4). לעומתו, כאשר נשאל
18 עלי זובידאת מי היה מנהל העבודה, השיב כי היה זה "מאהר. לא היה מנהל עבודה חוץ
19 ממאהר" (פרו', עמ' 47, ש' 11), כאשר, לדבריו: "דוד לא עבד באתר שלנו, הוא היה בא
20 אבל הוא לא היה מנהל שלנו. מי שקבע היה מאהר" (פרו', עמ' 47, ש' 15-16). בהמשך
21 שינה עלי את גרסתו, וטען כי דוד הירשהורן כן היה מנהל עבודה, אך האחרון היה מגיע
22 לאתר רק פעמיים-שלוש בשבוע, ולדבריו: "לא יודע למה היה צריך אותו" (פרו', עמ' 57,
23 ש' 16-17).

24 58. הבלבול ועירוב הסמכויות בשטח, כאשר לא ברור לעובדים באתר (ואפילו לא למנהל
25 הקבלן בכבודו ובעצמו) מיהו מנהל העבודה באתר, ומי אמון על בטיחות, מהווה כשל
26 בטיחותי שיש בו התרשלות של הקבלן. מובן שמי שנמצא בשטח רק פעמיים-שלוש
27 בשבוע, כמו דוד הרשהורן, שלעובד עלי זובידאת אפילו לא היה ברור מה תפקידו באתר,
28 לא יכול לבצע כראוי את תפקידו כמנהל עבודה האמון על הבטיחות, תפקיד המחייב
29 הימצאות יומיומית ושוטפת באתר העבודה.

30 59. באשר למאהר, שוכנעתי כי האחרון לא ביצע כנדרש את התפקיד המוטל עליו כמנהל
31 עבודה האחראי על בטיחות. בהודעתו במשטרה, ציין מאהר כי המדרכה עליה הושען
32 הגלגל היא "מדרכה חדשה ריצפנו אותה לפני שבוע" (ההודעה מיום 16.7.06, עמ' 2).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח- [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 כשנשאל מתי לאחרונה עבד במקום בו התרחשה התאונה, השיב: "אולי לפני שבוע
2 עשרה ימים משהו כזה". בחקירתו הנגדית נשאל מתי לאחרונה ביקר במקום התאונה
3 לפני התרחשותה, והשיב: "אני לא יודע בדיוק מתי אבל השטח שם היה נקי" (פרו', עמ'
4 41, ש' 22). ואולם, אם מאחר אינו יודע מתי ביקר בחצר לפני התאונה, מאין לו הביטחון
5 כי החצר הייתה נקייה!! ושהצמיג לא היה בה!!
- 6.60 גרסתו של מאהר בחקירתו כי: "כל יום אני עושה סיבוב ומסייר בכל השטח והצמיג
7 הזה לא היה" (פרו', עמ' 41, ש' 22-23); כי: "אנו מסתובבים בכל השטח" (פרו', עמ' 44,
8 ש' 1); וכן: "אני כל יום שם מסתובב" (פרו', עמ' 44, ש' 1-2); ובהמשך: "אני אישית
9 באתי כל יום ועושה סיבוב" (פרו', עמ' 44, ש' 4), אינה מחזיקה מים, הן לאור דבריו
10 בתחילת חקירתו, שם אישר מאהר כי על אף שהיה כל יום בשטח, "איפה בדיוק לא
11 אוכל לומר" (פרו', עמ' 42, ש' 10), היינו: אין באפשרותו להוכיח פוזיטיבית כי אכן ביקר
12 בחצר בסמוך לפני התאונה.
61. מכל מקום, מסתברת יותר האפשרות כי מאהר חדל לבקר במקום לפחות החל מן
13 המועד בו הסתיימו עבודות ההכנה לאספלט בחצר, וזו נוקתה. ואכן גם האם בהודעתה
14 במשטרה ציינה כי מאהר לא היה במקום ביום התאונה: "כי אף אחד לא עבד באותו
15 יום" (ההודעה מיום 4.4.07, עמ' 2, ש' 35), וכי גם יום קודם לכן לא ראתה אותו
16 (ההודעה מיום 4.4.07, עמ' 2, ש' 36-37). יש להניח כי אילו היה מאהר מבקר בחצר בה
17 התרחשה התאונה, מידי יום ביומו, ובפרט, גם לאחר שהסתיימה העבודה בחצר (עבודות
18 שהסתיימו, לפי דברי עלי בהודעתו במשטרה, יומיים קודם לכן), כמנהל עבודה האחראי
19 על הבטיחות, היה מבחין בקיומו של הצמיג, שלפי דברי האם בעדותה בפניי, הבחינה
20 בקיומו כשבוע לפני התאונה (וראו, בעניין זה: גם הודעתה המוקדמת במשטרה מיום
21 17.7.06, היינו: כבר למחרת התאונה, לפיה: "אני לפני שבוע ראיתי את הגלגל מונח על
22 המעקה על המדרכה"), וכאשר, לפי הודעתה במשטרה מיום 4.4.07, הגלגל היה מונח
23 במקום בערך שלושה ימים לפני התאונה (ההודעה מיום 4.4.07, עמ' 2, ש' 22).
62. התנהלות זו של הקבלן שלא ביקר בחצר, באופן יומיומי, אינה עולה בקנה אחד עם
25 חובתו של מאהר, כמנהל עבודה, לדאוג באופן ישיר, שוטף ומתמיד, לבטיחות האתר,
26 ועם חובתו של מאהר בכובע של מנהל הקבלן, לוודא כי מנהל העבודה יבצע את תפקידו
27 כנדרש ויפקח באופן שוטף ויומיומי על הבטיחות באתר.
28
63. אני קובעת איפוא שהקבלן התרשל בתפקידו, הן בכך שעובדיו השעינו את הצמיג על
29 המעקה באופן היוצר סיכון; הן בכך שלא דאג לסילוק המפגע מן המקום; הן בכך שלא
30 גדר את החצר או למצער, את המפגע; והן משום שלא וידא כי מנהל העבודה בשטח,
31 ינהל מעקב ישיר, מתמיד ויומיומי אחר מפגעים באתר. אילו היה הקבלן נוקט בכל אחת
32

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח'

1 מן הפעולות הנזכרות לעיל, לא הייתה התאונה המצערת מתרחשת, ומכאן שגם יסוד
2 הקשר הסיבתי מתקיים בענייננו.

3

4

אחריות המועצה:

5 64. בעיקרון, אין בעובדה שמוזמין מתקשר עם קבלן לביצוע העבודות, כדי לשלול יחסי
6 שכנות וחובת זהירות מושגית כלפי צדדי ג' עוברי אורח, מכח היותו בעל המקרקעין בהן
7 מבוצעות העבודות כלפי צדדי ג' עוברי אורח ו/או בשל חובת הפיקוח המוטלת עליו
8 במערכת היחסים שבינו לבין מבצע העבודה.

9 65. בעניין ועקנין נידונה השאלה האם בעלות מטילה חובת זהירות מושגית, מקום בו
10 החזקה בנכס נתונה לאדם אחר. בית המשפט העליון, בעמ' 124-125, השיב על שאלה זו
11 בחיוב:

12

13 "האם בעלות בנכס מטילה חובת זהירות מושגית, מקום שהפעלת הנכס,
14 הלכה למעשה, נמסרה לאדם אחר? במשפט המקובל האנגלי הגישה
15 הייתה, כי בעלות בלא תפיסה אינה מטילה חובת זהירות מושגית על
16 הבעלים כלפי מבקר במקרקעין... גישה זו אומצה בישראל, ונהגו על-פיה
17 עד להחלטתו של סעיף 37 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] בחוק לתיקון
18 פקודת הנזיקין (מס' 4), תשי"ל-1970, (ראה: ע"פ 305/58 [5]; ע"א 387/62
19 [6]). מאז אותו תיקון "השוותה אחריות המחזיק לאחריות הבעל, ועל
20 שניהם חלה חובה שלא להתרשלי" (השופט י' כהן בע"א 780/76 [7], בעמ'
21 636). נמצא, כי הבעלות במקרקעין מטילה חובת זהירות מושגית על
22 הבעלים לטובת מבקרים במקרקעין. אין הבעלים והמבקר זרים זה לזה.
23 הבעלות במקרקעין יוצרת זיקה בין הבעלים לבין סיכונים שנוצרו
24 במקרקעין, בתקופה שהמקרקעין היו בשליטתו. הבעלות במקרקעין יוצרת
25 לעתים אפשרות למונע סיכונים, גם לאחר שהשליטה נסתיימה. מכאן
26 הצידוק בהטלת חובת זהירות מושגית ביחסים שבין בעלים לבין מבקר
27 במקרקעין. עם זאת, האחריות בגין נזק ספציפי תיקבע, אך ורק לאחר
28 שתוכר ותופר חובת זהירות קונקרטיה. אכן, בעלים, שלא יצר סיכון ושאינ
29 בכוחו למנעו, אינו נושא באחריות בגין אותו סיכון, שכן לא הופרה חובת
30 זהירות קונקרטיה. בעניין שלפנינו, המשיבה 1, כבעלת המקרקעין, חבה
31 חובת זהירות מושגית כלפי המערער, אם כי, לשם הטלת אחריות, יש
32 לבחון אם מוטלת עליה חובת זהירות קונקרטיה."

33
34 66. אף נכונה אני לצאת מנקודת מוצא, לפיה ההתקשרות של המועצה כמזמין עם הקבלן,
35 אין בה כדי לשלול את חובת הזהירות המוטלת לפתחה של המועצה המקומית, לאור
36 מעמדה המיוחד כרשות ציבורית, ולאור הנורמות החלות עליה מכח פעולתה, ובכלל זה
37 חובתה לדאוג להסרת מכשולים ומפגעים על פי פקודת המועצות המקומיות [נוסח
38 חדש], התשכ"ה-1965.

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' ~~המנוח~~ נ' ~~המנוח~~ ואח' ואח'

67. ואולם, קיומה של חובת זהירות מושגית היא תנאי הכרחי, אך לא תנאי מספיק, לקיומה של האחריות בעולת הרשלנות. עדיין עלינו להמשיך ולבחון האם בין המזיק הספציפי לבין הניזוק הספציפי, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, קיימת חובת זהירות קונקרטית בגין הנוזק הספציפי שהתרחש. במסגרת חובת הזהירות הקונקרטית, מתחשב בית המשפט בעובדותיו המיוחדות של המקרה. בית המשפט אינו שואל עצמו האם בעלים או תופס במקרקעין חבים חובה כלפי מבקר. על כך ניתנה כבר תשובה חיובית. בית המשפט שואל עצמו האם בעלים פלוני או תופס פלוני במקרקעין חבים חובה כלפי מבקר אלמוני.

68. בעניין **ועקונין**, בעמ' 131, נקבע כי:

"לעתים קרובות עשוי אדם, אשר מוטלת עליו חובת זהירות קונקרטית, לצאת ידי חובתו בכך שהוא מעביר לאחר ביצוע הפעילות, שכרוך בה סיכון בלתי סביר. במקרה זה, אין לנו עניין בהעברת החובה אלא במילוי החובה בדרך של העברת ההפעלה (השווה: ע"א 176/62 [15], בעמ' 2631). חובת הזהירות הקונקרטית עניינה נקיטה של אמצעי זהירות סבירים. לעתים אין לך אמצעי זהירות טוב יותר מהעברת ההפעלה לידי של אדם מיומן, על-כן, עשוי תופס במקרקעין או במטלטלין לצאת ידי חובתו כלפי מבקר (במעלית, במכונית) על-ידי מינוי קבלן עצמאי מומחה (ראה: *phillips v. Britannia haseldine v. C.a. dow; 556, hygienic laundry company, sons & limited (1923) [53]at (1941) [54] limited*)".

69. במקרה שבפנינו התקשרה המועצה, עם החברה המפקחת על מנת שתנהל את הפרויקט מטעם המועצה, ואף תפקח פיקוח צמוד על ביצוע הפרויקט. בכך, לטעמי, יצאה ידי חובתה. סעיף 15 לפקודת הנוזיקין, שכותרתו "התקשרות של בעל חוזה", קובע כי:

"לענין פקודה זו, העושה חוזה עם אדם אחר, שאיננו עובדו או שלוחו, על מנת שיעשה למענו מעשה פלוני, לא יהא חב על עוולה שתצמח תוך כדי עשיית אותו מעשה; הוראה זו לא תחול באחת מאלה:

- (1) הוא התרשל בבחירת בעל חוזהו;
- (2) הוא התערב בעבודתו של בעל חוזהו באופן שגרם לפגיעה או לנזק;
- (3) הוא הרשה או אישר את המעשה שגרם לפגיעה או לנזק;
- (4) הוא היה אחראי מכוח חיקוק לעשיית המעשה שביצעו מסר לקבלן עצמאי;
- (5) הדבר שלעשייתו נעשה החוזה היה שלא-כדין."

70. אין טענה שהמועצה התרשלה בבחירת המפקח הצמוד, או התערבה בעבודתו של המפקח הצמוד באופן שגרם לנזק. אף לא מתקיימים בענייננו, יתר הסעיפים הרלוונטיים המחריגים את תחולת הרישא של סעיף 15 לפקודת הנוזיקין. לא יהא זה

בית משפט השלום בקריית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח'

- 1 סביר לדרוש מן המועצה שהתקשרה עם מפקח צמוד, בין היתר, בכדי שידאג לבטיחות
2 באתר בו עובד הקבלן, להעמיד "שומר שישמור על השומר", היינו: מפקחים נוספים
3 מטעמה שיפקחו על עבודתו של המפקח, שהלא לשם כך מונה המפקח הצמוד
4 מלכתחילה. הטלת נטל כזה היא בלתי סבירה בנסיבות העניין ובבחינת גזירה בלתי
5 מוצדקת על המועצה.
- 6 71. אכן אילו הייתה נעשית פנייה קונקרטית למועצה בעניין הצמיג ו/או אי גידור החצר
7 במהלך העבודות – שאני. כאשר יש למועצה מידע ספציפי וקונקרטי ביחס למפגע כזה או
8 אחר, מצופה ממנה שלא תשב בחיבוק ידיים, ותפעל להסרת המפגע גם אם מינתה מפקח
9 צמוד מטעמה האחראי גם לבטיחות באתר העבודה, וזאת באמצעות פנייה לקבלן,
10 למפקח הצמוד או בכל אמצעי אחר.
- 11 72. ואולם, במקרה שבפנינו, לא הוכח כי פנייה כזו אכן נעשתה. האם אישרה כי הפניות
12 למועצה בעניין הפסולת בחצר, נעשו עוד לפני תחילת העבודות בחצר (פרו', עמ' 17, שי
13 11 ו- 18-21). גם האב אישר בעדותו כי הפנייה למועצה בעניין המכשולים בחצר, הייתה
14 עוד לפני תחילת העבודות במקום (פרו', עמ' 20, שי 3-4). מכאן, שאין מקום לייחס
15 למועצה חובת זהירות קונקרטית בגין אי פיקוח על הנעשה בחצר שבה התרחשה
16 התאונה.
- 17 73. גם אילו הייתי מוצאת לנכון לייחס למועצה אחריות כלשהי בגין המפגע שבחצר, לא היה
18 בכך, כפי הנראה, לסייע לנתבעות 2-3, לאור הוראת סעיף 10 לחוזה שבין הקבלן
19 למועצה, שזו לשונו:
- 20
21 "א. הקבלן יהיה אחראי לכל נזק ואובדן שיגרמו תוך כדי ביצוע
22 העבודות לגופו ורכושו של אדם כלשהו ובכלל זה יהיה הקבלן
23 אחראי כלפי כל צד שלישי לפי פקודת הנוזקין, והתחייב לשלם כל
24 נזק או פיצוי המגיעים על פי דין לעובד או כל אדם אחר הנמצא
25 בשירותו של הקבלן, וגם צד שלישי שאינו עובד או מועסק על ידו
26 לרבות כל עובד, אורח, כתוצאה מתאונה או נזק תוך כדי ביצוע
27 העבודות.
- 28 ב. כל תביעה או דרישה שתוגש נגד המזמין תטופל על ידי הקבלן. כמו
29 כן הקבלן מתחייב להחזיר ו/או לפצות ו/או לשפות את המזמין
30 עבור כל נזק הוצאה שתיגרם למזמין.
- 31 ג. הקבלן יבטח על חשבונות ולטובתו הוא את עצמו ואת הפועלים
32 מטעמו, למשך תקופת ביצוע העבודה (זה כולל ביטוח הפרויקט).
33 כמו כן הקבלן ימציא העתק מפוליסת הביטוח לידי המועצה כפי
34 שנדרש בסעיף 103 א' של התנאים הכלליים לפי הסכומים
35 המפורטים כדלקמן:
- 36 1. חמש מאות אלף ₪ (500,000) למקרה אחד,
37 2. מיליון ₪ (1,000,000) לכל המקרים.
- 38 * הערה: פוליסת הביטוח תהיה ע"ש הקבלן ו/או המועצה המקומית."

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח **ז"ל ואח' נ' סמרי יוסף** ואח'

74. גם אם תאמר בהתאם למגמה המאוחרת בפסיקה, כי יש ליתן להתחייבות לשיפוי, נשוא
 1 דיונו, פרשנות מצמצמת, העולה בקנה אחד עם הכלל הפרשנות לעת המנסח, לפיה
 2 תניית השיפוי לא נועדה לחול מקום בו קיימת רשלנות עצמאית של המועצה, הרי
 3 שהקבלן התחייב במקרה שבפנינו לבטח גם את אחריות המועצה. [לענין פרשנות של
 4 תניות שיפוי, ראו: ע"א 971/90 חרושת ברזל פתח תקוה בע"מ נ' סמרי יוסף, פ"ד מו(4)
 5 421 (1992); ע"א 3192/93 משה"ב חברה לשכון בנין ופיתוח בע"מ נ' כחלון, פ"ד נ(1)
 6 210 (1996); וכן: החלטתו של כב' השופט רובינשטיין ברע"א 3740/07 זוגלובק בע"מ נ'
 7 פארס נג'אר בע"מ (לא פורסם, 16.1.2008)].
 8
 75. הפוליסה שהוצאה לקבלן, לא הונחה בפניי, כך שאין באפשרותי לדעת האם אכן הקבלן
 9 קיים את התחייבותו, וצירף את המועצה המקומית כמבוטחת בפוליסה שהונפקה לו.
 10 יחד עם זאת, חיפשתי ולא מצאתי כל התייחסות של הקבלן ומבטחתו לתניה זו
 11 בסיכומיהם, וזאת על אף שמהנדס המועצה הקדיש חלק נכבד מתצהירו, סעיפים 11-15,
 12 לתניית השיפוי, כמו גם לטענה שהמועצה מבוטחת בפוליסת הקבלן.
 13
 76. הקבלן ומבטחתו בסיכומיהם אינם מכחישים את טענת המועצה כי הפוליסה מבטחת
 14 גם את אחריות המועצה, ואכילו לא טוענים שלא הוכח שהפוליסה מבטחת גם את
 15 המועצה. אף אין טענה בניהם בסיכומיהם כי ההתחייבות לשיפוי אינה חלה מקום בו
 16 קיימת רשלנות של המועצה עצמה בקשר עם אתר העבודה.
 17
 77. יתר על כן, בניגוד למקרים רבים אחרים, הנידונים בפניי, הפניקס, כמבטחת של הקבלן,
 18 לא ציינה בכתב ההגנה כי זה מוגש רק במישור הנזיקי ולא החוזי, ואף לא הפנתה את
 19 הקבלן להתגונן באמצעות עו"ד אחר במישור החוזי, לאור תניית השיפוי עליה חתם, או
 20 לאור התחייבותו לבטח את אחריות המועצה, ולכן גם אם יש לייחס למועצה אחריות
 21 כלשהי בגין רשלנות הקשורה לאי פיקוח על הבטיחות באתר העבודה, ממילא זו הייתה
 22 מתגלגלת בסופו של דבר לפתחו של הקבלן, אם לא מכח תניית השיפוי עליה חתם, אזי
 23 מכח התחייבותו לבטח את אחריות המועצה, או לפתחה של מבטחתו מכח הפוליסה
 24 שהנפיקה, ולאור שתיקתה הרועמת בהקשר זה.
 25
 78. הנתבעות 2-3 מכוונות את עיקר חיציהן, לטענה שלמועצה אחריות נפרדת בתיק זה
 26 שאינה קשורה לעבודות שבוצעו באתר, בשל קיומה של המזבלה, שהיא, לפי הנתען,
 27 המקור לצמיג שבנינו התרחשה התאונה, וזאת, כפי הנראה, כדי להוציא את חבותה של
 28 המועצה המקומית מעולה של תניית השיפוי החוזית ו/או ההתחייבות לבטח את
 29 המועצה המקומית. אמנם, לא נעלם מעיניי האמור בסעיף 5.3 לסיכומי הקבלן ומבטחתו
 30 בענין אחריות המועצה כמזמין העבודה, שאינה קשורה למזבלה. ואולם, הדברים
 31

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 נאמרו בשפה רפה וללא כל ניסיון להתמודד או להתייחס לתניית השיפוי או להכתיש את
2 טענת המועצה כי האחרונה מבוססת בפוליסה של הקבלן.
- 3 79. סיכומו של דבר, אני קובעת כי אין מקום לייחס למועצה אחריות בגין אי פיקוח על אתר
4 העבודה או בשל אחריותה הכללית להסרת מפגעים, וזאת משלא הוכחה פנייה
5 קונקרטית בעניין הצמיג למועצה, במהלך ביצוע העבודות, ולאור קביעתי שבמינוי מפקח
6 צמוד מטעמה, יצאה ידי חובתה לעניין זה.
- 7 80. כפי שכבר ציינתי, הטענה העיקרית של הנתבעות 2-3 כנגד המועצה, אינה במישור
8 הפיקוח על הבטיחות, אלא בשל אחריותה לקיומה של המזבלה שממנה, לפי טענת
9 הנתבעות 2-3, יצא הצמיג שבעטיו התרחשה התאונה.
- 10 81. טענה זו אחוזה ושלושה ברשלנות המיוחסת למינהל כבעלים של מגרש 46 בו, לפי טענת
11 הנתבעות 2-3, שכנה המזבלה. לכן, אדון בטענות הנתבעות 2-3 כלפי המינהל והמועצה
12 בעניין המזבלה, במאוחד.
- 13
- 14 **"המיזבלה":**
- 15 82. בסעיף 3 להודעה לצד ג' נטען על ידי הנתבעות 2-3 כי המינהל הינו הבעלים של חלקה
16 388, גוש 10368, מגרש 46 (להלן: "מגרש 46"), אשר מצוי בתחום שיפוטה של המועצה
17 המקומית, שם נמצא מגרש גרוטאות, בו הוצבו גלגלים, דוגמת הגלגל נשוא התביעה.
18 בהודעה לצד שלישי נטען כי על המינהל מוטלת החובה למנוע איסוף של גרוטאות
19 בשטחה, והיה עליה לפנות את הגרוטאות והגלגלים אשר היו מפגע לתושבי השכונה,
20 וכי הצמיג נשוא התביעה, הינו גלגל שהונח במגרש בבעלות המינהל, ולכן מוטלת עליו
21 האחריות לתאונה נשוא התביעה. הנתבעות 2-3 צירפו נסח טאבו המעיד על כך שהמינהל
22 הינו הבעלים של חלקה 46 הנ"ל.
- 23 83. בסעיף 6 להודעה לצד ג' נטען כי על הצדדים השלישיים כולם לפצות ו/או לשפות את
24 הנתבעות 2-3, בין היתר, משום שלא מנעו הצטברות של גרוטאות, לרבות גלגלים, בשטח
25 הכפר.
- 26 84. מן ההודעה אתה למד כי געוד שביחס למינהל, קיימת טענה ספציפית העוסקת במגרש
27 46 דווקא, הטענות כלפי המועצה הן כלליות, ואינן מיוחדות למגרש 46. ואכן, ב"כ
28 הנתבעות בסיכומיה מכוונת את טענותיה כנגד המינהל, למגרש 46, ולא לשום מגרש
29 אחר.
- 30 85. ולא בכדי פתחתי בטענות הנתבעות 2-3, כפי שפורטו בהודעה לצד ג'. כך נהגתי משום
31 שלאחר בחינת מכלול הראיות שהונחו בפניי, אני סבורה שהנתבעות 2-3 לא עמדו בנטל

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עובדון המנוח ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 הנדרש להוכיח טענתו כי המזבלה הייתה ממוקמת דווקא במגרש 46 ו/או כי מקור
2 הצמיג במגרש 46.
- 3 86. לאחר בחינת חומר הראיות, מסתברת בעיני יותר האפשרות שהמזבלה הייתה ממוקמת
4 במגרש 47 הגובל במגרש 46 או למצער, על גבול מגרשים 46-47, באופן שלא ניתן לדעת
5 האם מקורו של הצמיג במגרש 46 דווקא.
- 6 87. יודגש כי המינהל התנגד לפריצת הזית המחלוקת ביחס למגרש 47, אף שכפי הנראה, גם
7 מגרש 47 הינו בבעלותו. בשום שלב לא נתבקש תיקון ההודעה לצד ג' כדי שזו תכלול גם
8 את מגרש 47, ולכן לא ניתן לייחס למינהל אחריות כלשהי בגין הטענות, כפי שפורטו
9 כנגדו בהודעה לצד ג', משום שלא הוכח כי מיקום המזבלה במגרש 46 דווקא ו/או כי
10 מקורו של הצמיג במגרש 46.
- 11 88. שונים הם פני הדברים ביחס למועצה. בעניין המועצה, נטענה טענה כללית שאינה
12 מיוחדת למגרש ספציפי, לפיה המועצה לא דאגה לפינוי גרוטאות בשטח הכפר, ולכן
13 קביעה לפיה לא הוכח שהמזבלה שכנה במגרש 46, לא יהא בה די כדי לפטור את
14 המועצה.
15
- 16 **לא הוכח שמקום המזבלה במגרש 46:**
- 17 89. הנתבעות 2-3 תולות את ייחן במספר תמונות, שצולמו על ידי חוקר מטעמן, נ/ו-1 ו-2/ו,
18 וגם נ/ו-10, בהן נצפות גרוטאות, ובכללן צמיגים שחלקם דומים לצמיג ממנו נפגע המנוח.
19 בהתבסס על תמונות אלו טוענות הנתבעות 2-3 כי מקורו של הצמיג ממנו נפגע המנוח
20 במזבלה שבמגרש 46 שבבעלות המינהל.
- 21 90. בתמונה, נ/ו-1, ניתן לראות את ביתו של המנוח ואף את ביתו של הדוד חאמוזה. בתמונה
22 התחתונה של נ/ו-1 לא ניתן למצוא כל פרט מזהה שיש בו לסייע לנו לזהות את מיקומה
23 של המזבלה הנטענת ביחס לחצר שבה התרחשה התאונה. גם ביתר התמונות ב- נ/ו-10,
24 מלבד תמונה 2, לא ניתן לזהות את המזבלה ביחס לחצר בה התרחשה התאונה.
- 25 91. החוקר מטעם הנתבעות 2-3 הסתפק בצירוף התמונות, מבלי להעיד על מקום צילומן
26 וחשוב יותר, מבלי להעמידן על גבי מפת המדידה, ולכן לא ניתן לדעת האם אכן
27 הצמיגים שצולמו, מצויים במגרש 46 דווקא. די בכך כדי לקבוע שלא הוכח כי המזבלה
28 ממוקמת במגרש 46.
- 29 92. גם יתר הראיות שהונחו בפניי, מטות את הכף דווקא לאפשרות שהמזבלה הייתה
30 ממוקמת במגרש 47 או על גבול מגרש 46-47 באופן שלא ניתן להוכיח כי מקור הצמיג
31 במגרש 46.

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח [REDACTED] ז"ל ואח' ז' [REDACTED] ואח' [REDACTED]

93. האם בעדותה סיפרה כי התלוננה בפני המועצה על הפסולת בחצר בה שיחקו הילדים, אך לא על הפסולת בגבעה משום ש- "הצמיגים היו רחוקים" (פרו', עמ' 12, ש' 17).
- דווקא ביחס לתמונה העליונה ב- 1/נ, שבה דווקא נראים ביתה ובית הדוד חאמזה, ציינה כי מה שנצפה בתמונה העליונה, אינו שייך לגבעה, אלא למקום גבוה יותר.
94. לדבריה, הצמיגים שאותם ראתה מחלון ביתה, היו הצמיגים הנצפים בתמונה התחתונה ב- 1/נ, כאשר את הצמיגים הנצפים בתמונה העליונה של 1/נ, המצויים בראש הגבעה, לא ניתן לראות מחלון ביתה. ואולם, כאמור, בתמונה התחתונה ב- 1/נ לא ניתן לראות שום דבר היכול להצביע על מיקום הגרוטאות במגרש 46 דווקא.
95. מאהר זובידאת, מנהל הקבלן בהודעתו במשטרה מיום 16.7.07, מיקם את המזבלה במרחק של שני מגרשים מן החצר נשוא התביעה, כאשר מגרש 47 הוא זה הנמצא במרחק שני מגרשים מן החצר, בגבולה הדרומי, ולא מגרש 46 הגובל בחצר בה התרחשה התאונה: "אני ראיתי את הצמיגים זרוקים בערימת פסולת מעל כשני מגרשים. בערך מהמקום הזה כ- 40 מטר בערך."
96. אם נציב את אותם 40 מטרים לערך, בהם נקב מאהר, על גבי מפת המדידה, 14/נ, נמצא לאור קנה המדידה של המפה הנ"ל, כי אותם 40 מטרים מצויים בסמיכות לגבול מגרש 47. ברי שדבריו של מאהר בעניין המרחק ממקום התאונה לצמיגים, נאמרו על דרך הערכה ואומדנא, ולא לאתר מדידה, ולכן מדבריו לא ניתן להסיק כי הצמיגים הישנים היו זרוקים במגרש 46 דווקא, אלא, לכל היותר, על הגבול בין שני המגרשים.
97. עובד הקבלן, עלי, בהודעתו במשטרה מיום 22.2.07 נשאל האם נגע בערימת הצמיגים במזבלה, והשיב: "לא נגעתי כי זה רחוק" (הודעת עלי, עמ' 1, ש' 21). בעדותו בפני לא יכול היה "למקם" את המזבלה במגרש 46 דווקא:
- י"ש. מפנה 2/נ – איפה היתה המזבלה.
ת. יותר למעלה. במטרים לא יכול להעיד.
ש. מפנה 4/נ – אני חושב שהמזבלה היתה באמצע שמחברת בין מגרשים 46 ל- 47. היא היתה ביניהם. אני לא מכיר את הגבולות.
יותר מ-3-4 מטרים מגבול החצר. לא 100 מטר מגבול החצר. יכול להיות 50 מטר" (פרו', עמ' 47, ש' 22-27).
98. הצבת 50 המטרים בהם נקב עלי בעדותו, על גבי המפה, 14/נ, מובילה למסקנה שלפי דבריו של עלי, המזבלה מצויה עמוק בתוך מגרש 47.
99. גם הניסיון לסמוך על התמליל של השיחה עם מהנדס המועצה, לא יסייע למקם את המזבלה דווקא במגרש 46. התמליל של ההקלטה שהצדדים הסכימו כי הינו משקף את ההקלטה שנעשתה, אינו ברור, ולא ניתן ללמוד ממנו באופן מספק כי מהנדס המועצה

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~ההתאמה~~ ז"ל ואח' נ' ~~ההתאמה~~ ואח'

- 1 ממקם את המזבלה דווקא במגרש 46; מה גם שלא הוכחו כישוריו כמודד. להיפך, מתוך
2 עדותו של מהנדס המועצה עולה כי מגרש 46 היה דווקא מגרש ריק, דבר שיש בו לחזק
3 את גרסתו של המפקח ויזר מטעם המינהל שטען כי מגרש 46 היה מגרש ריק:
- 4
5 **נ. והמגרש הריק זה.**
6 **ח. איזה חלקה זה מה?**
7 **נ. זה חלקה 46 מה שאתה מדבר עליה בסדר? זה לא השטח ש...**
8 **המועצה, זה שייך למינהל."**
9
- 10 100. אמנם, בעדותו בפניי אישר מהנדס המועצה, זובידאת, כי "התמונות שהיו במגרש 46 הן
11 התמונות שרואים בנ/1" (פרו', עמ' 35, ש' 7). ואולם, את דבריו אלו יש לקרוא בזהירות
12 לאור דבריו בתחילת עדותו שם ציין המהנדס כי: **"אני לא ראיתי במגרש 46 אחרי**
13 **הארוע נשוא התביעה גלגלים דומים או זהים לגלגל שממנו נפגע המנוח בחצר"** (פרו',
14 עמ' 30, ש' 22-21); וכך: **"אני לא זוכר מה אני ראיתי במגרש 46"** (פרו', עמ' 30, ש' 24);
15 מה גם שבהמשך עדותו סיג את דבריו כאשר ציין כי התמונה העליונה ב- נ/1 היא
16 "בוודאות" במגרש 46, ואילו **"לגבי התמונה התחתונה בנ/1 אני לא יכול למקם את**
17 **מגרש 46"** (פרו', עמ' 37, ש' 27-30).
- 18 101. תימוכין אחרונים לכך שהמזבלה לא הייתה ממוקמת במגרש 46 דווקא, מצויים גם
19 בדו"ח הפיקוח שערך מרדכי ויזר מטעם המינהל, שביקר במגרש 46 ביום 6.7.06, 10
20 ימים בלבד לפני התאונה, וזאת לצורך שיווקו של המגרש למכרז.
- 21 102. בפירוט הממצאים, ההערות וההמלצות, אין זכר למזבלה או לגרוטאות ולצמיגים
22 במגרש 46. בחקירתו הנגדית של ב"כ הנתבעות 2-3 אמנם ציין ויזר כי: **"מה שכתבתי**
23 **בדוחות זה מה שאני זוכר. אני לא זוכר מעבר למה שכתבתי בדוחות"** (פרו', עמ' 62, ש'
24 27-26). ואולם, לא סביר שהעד לא יכלול בהערותיו ובממצאיו קיומה של מזבלה במגרש
25 46, כאשר השטח מיועד לשיווק, וכאשר הפלישה שהייתה בעבר למגרש 46, אשר טופלה,
26 אינה מיוחסת למשפחת דליאקה, בעלת מגרש 179, שהומלץ לשווק לה את מגרש 46,
27 אלא לסבו של המנוח, משפחת נעראני (פרו', עמ' 62, ש' 22-21).
- 28 103. סיכומו של דבר, בהעדר מפת מדידה, הערוכה על ידי מודד מוסמך, המציבה את
29 התמונות על גבי המפה, ולאור יתר העדויות, אין באפשרותי לקבוע שהמזבלה הייתה
30 במגרש 46. הראיות שבפניי מושכות דווקא לקביעה שהמזבלה הייתה במגרש 47 דווקא
31 או למצער, על גבול שני המגרשים; מה ששומט את הקרקע תחת התביעה כנגד המינהל.
- 32 104. המועצה בסיכומיה אינה חולקת על קיומה של המזבלה. להיפך, היא מודה בקיומה
33 (ראו: פרק ה' בסיכומיה). המועצה גם אינה חולקת על העובדה כי מקור הגלגל במזבלה,

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח **ז"ל ואח' ני** **ואח' ואח'**

- 1 אלא שהיא טוענת כי המזבלה הייתה במגרש 46, ואפנה לסעיף 24 לסיכומיה שם טוענת
2 המועצה:
- 3
4 **"עיון מנימאלי בתמונות (נ/10) לא מותיר בלבנו ספק, ולו הקטן ביותר, כי**
5 **בשטח מגרש 46 הייתה מזבלה, הייתה פסולת ממנה הגיע הגלגל שהביא**
6 **למותו של המנוח הקטין בנם של התובעים."**
7
- 8 105. הנה כי כן, בלהיטותה לגלגל את האחריות לפתחו של המינהל כבעלים של מגרש 46,
9 הודתה המועצה בקיומה של המזבלה, ובא כוחה אף הסכים בסיכומיו כי מקורו של
10 הצמיג באותה מזבלה, כאשר נזכור כי טענות הנתבעות 2-3 כלפיה בהודעה לצד ג',
11 בניגוד לטענותיהן כלפי המינהל, אינן מיוחדות למגרש 46 דווקא.
- 12 106. ואולם, בניגוד למסקנותיו הפסקניות של ב"כ המועצה, בסיכומיו, מסקנותיי ביחס
13 לראיות שונה ואני סבורה שלא הוכח בפניי, כי מקור הצמיג דווקא באותה מזבלה
14 הנצפית בתמונות נשוא נ/1, נ/2 ו- נ/10. בסופו של דבר, לאחר שבחנתי ושקלתי את
15 מכלול הראיות, אין באפשרותי לקבוע, על פי מאזן ההסתברויות, כי מקורו של הצמיג
16 באותה מזבלה.
- 17 107. ראשית, מתוך עיון בתמונות שהוצגו בפניי, אין באפשרותי לדעת האם הצמיג שממנו
18 נפגע המנוח, שנצפה בתמונות ת/8, הוא צמיג ישי, כמו אלו הנצפים בתמונות מן המזבלה
19 (נ/1; נ/10).
- 20 108. בחקירתו במשטרה ביום 16.7.06 נשאל מנהל הקבלן, מאהר, בעניין הצמיג, והחוקר
21 הטיח בו כי הצמיג אינו צמיג ישן וזרוק כמו אלו המצויים בפסולת שבמזבלה:
- 22
23 **י"ש. על פי החומר עולה שהצמיג שנמצא ושגרים למותו של הילד הוא לא**
24 **פסולת, לא צמיג ישן ולא זרוק.**
25 **ת. לא יודע מי שהביא את הצמיג מהפסולת.**
26 **ש. מדוע אתה בטוח או טוען שהצמיג הזה הוא מהפסולת.**
27 **ת. אני ידוע שבפסולת יש צמיגים זרוקים, אבל אם זה צמיג חדש זה משהו**
28 **אחר. אני לא ראיתי את הצמיג הזה" (ההודעה מיום 16.7.06, עמ' 2).**
29
- 30 109. גם כשנשאל מנהל הקבלן, מאהר, בחקירתו הנגדית האם הצמיג ממנו נפגע המנוח,
31 הנצפה ב- ת/8, דומה לצמיגים ב- "גבעה", השיב: **"אני לא הסתכלתי על זה" (פרו', עמ'**
32 **40, ש' 5). לכך יש להוסיף גם את עדותו כי באזור עבדו קבלנים נוספים (פרו', עמ' 40, ש'**
33 **11; עמ' 45, ש' 4).**
- 34 110. האמזה, דוד המנוח, בהודעתו במשטרה מיום 17.7.06 לא ידע לומר מהיכן לקחו את
35 הגלגל (הודעת הדוד, עמ' 1, ש' 16). גם האם בהודעתה מיום 4.4.07 לא ידעה לומר של מי
36 הגלגל שהיה במקום (הודעת האם, עמ' 1, ש' 11).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנות ז"ל ואח' ני' ואח' [REDACTED] ואח'

111. גם מהנדס המועצה, ג'מאל זובידאת, עמד בתחילה על השוני בין הצמיג ממנו נפגע
 המנוח לצמיגים במזבלה: "זכרתי שבאמת במגרש 46 היו צמיגים ישנים. לא כמו
 הצמיג שממנו נפגע המנוח. הצמיג שממנו נפגע המנוח היה כבד יותר" (פרוי, עמ' 34, שי
 23-24), אם כי מאוחר יותר שינה גרסתו וטען כי יש דמיון בין הגלגלים (פרוי, עמ' 35, שי
 8-13).
112. גם אם טעיתי במסקנתי ני לא הוכח שמקור הצמיג במזבלה, וגם אם יש בטיעוני של
 ב"כ המועצה בסיכומיו כי מקור הצמיג במזבלה, כדי לכבול את המועצה, אין בכך
 לשנות את מסקנתי כי המועצה אינה חבה בנוקי המנוח, גם אם לא פעלה בשקידה
 ראויה לסילוק המפגעים במזבלה, וזאת בשל העדרה של חובת זהירות קונקרטיה, בשל
 העדרו של קשר סיבתי משפטי, ובשל אשם המכריע של גורמים אחרים שניתקו את
 הקשר הסיבתי בין מחדלי המועצה לבין הנזק שנגרם.
113. כידוע, חובת הזהירות הקונקרטית מתעלת את החובה המושגית לנסיבות
 הפרטיקולאריות של המקרה, ובוחנת האם בנסיבות ייחודיות אלו יכול וצריך היה אדם
 סביר לצפות את התרחשות הנזק [עניין גורדון, בעמ' 128-130; ע"א 1786/10 חנוכיב ני'
 בית ספר אורים (לא פורסם, 27.2.2012)]. יכולת הצפייה נבחנת בהיבט הטכני. זאת,
 לעומת הצורך לצפות, שנחן על פי אמות מידה נורמטיביות הכרוכות בטעמים של
 מדיניות משפטית.
114. בענייננו, לא שוכנעתי כי המועצה יכולה הייתה לצפות את הליך הגרימה ואת סוג הנזק
 שהתרחש למעשה, וזאת גם אם הצפיות הטכנית הנדרשת "איננה ראיית נולד מדויקת
 של כל פרטי הענין אלא ראייתו בקוים כלליים בלבד" (ד"נ 12/63 ליאון ני' רינגר, פ"ד
 יח(4) 701, 712 (1964)).
115. עסקינן בצמיג כבד מאוד, השוקל 200-300 ק"ג. ככזה, אין מדובר בצמיג שיכול היה
 "לטייל" לבדו מן המזבלה לעבר אתר העבודה שבו התרחשה התאונה. מן הראיות
 שבפניי אף עולה כי לא ניתן היה להרים צמיג במשקל כזה ללא כלי הנדסי, ומכאן שגם
 אם מקור הצמיג במזבלה, הרי שזה הורם על ידי כלי הנדסי, והובא לאתר העבודה על
 ידי צד ג'. לא זו בלבד, הוכח בפניי כי הצמיג היה באתר מספר ימים, הוזה ממקום
 למקום באתר העבודה, עד אשר הונח על המעקה.
116. משהצמיג נלקח מחוץ למזבלה על ידי כלי הנדסי, ומשהוכח כי הצמיג שהה מספר ימים
 באתר העבודה, והוזה ממקומו כמה פעמים, וכאשר הסיכון נוצר דווקא כתוצאה
 מהשענתו של הצמיג על המעקה, ולא בשל עצם קיומו באתר העבודה, הרי שהמועצה,
 כמי שמוטלת עליה חובה לסלק את מפגעי המזבלה, לא צריכה הייתה לצפות את הנזק
 שנגרם. גם במישור של מדיניות משפטית ראויה, סבורני כי הטלת אחריות על המועצה

בית משפט השלום בקרית

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח'

- 1 במקרה שכזה, תטיל עליה נטל כבד מידי, בפרט כאשר האחריות המיוחסת למועצה
2 הינה בגין פיקות, ולא בשל הבעלות בשטח המזבלה. בהקשר זה, נזכיר את התופעה
3 המכונה בפסיקה, "דילול אחריות" (ובאנגלית: "Dilution of Liability"), הנובעת
4 מייחוס אחריות למעגל רב של מזיקים, כאשר הטלת אחריות על המועצה כגוף ציבורי
5 דווקא תפגע בתמריצים הקיימים למזיק העיקרי והיעיל לפעול למניעת הנזק.
- 6 117. לאותה תוצאה בדבר העדר אחריות, נגיע גם כאשר נבחן את הקשר הסיבתי. סעיף 64
7 לפקודת הנזיקין קובע כי אדם ייחשב כגורם לנזק באשמו אם הוא "הסיבה או אחת
8 הסיבות לנזק", כאשר על פי דרישת הפסיקה, לא די בקשר סיבתי עובדתי, אלא נדרש גם
9 קשר סיבתי משפטי (ע"א 576/81 בן שמעון נ' בודה, פ"ד לח(3) 1, 7 (1984)).
- 10 118. המבחן לקיומו של הקשר הסיבתי המשפטי הינו מבחן הציפיות, אולם בצדו קיימים
11 מבחני עזר, כגון: מבחן "הסיכון" ו- "מבחן השכל הישר" [ע"א 2028/99 פאר נ' חברה
12 לבניין סילובט (1964) בע"מ, פ"ד נה(3) 493 (2001)]. כאשר התערב בגרימת הנזק גורם
13 נוסף, פרט למזיק, עלינו לבחון האם התערבות זו היא בגדר הצפיות הסבירה, והאם
14 ניתקה את הקשר הסיבתי בין מעשיו של המזיק לקרות הנזק.
- 15 119. בענייננו, נדמה לי כי התערבותם של צדדי ג', הן אותו אדם שהביא, לפי הנטען, את
16 הצמיני מהמזבלה, לאתר העבודה (וכאמור, לא ניתן היה לעשות כן ללא כלי הנדסאי), והן
17 הקבלן שהצמיג היה מספר ימים באתר העבודה שבאחריותו, הוזה ממקום למקום, עד
18 אשר הושען על ידי עובד הקבלן על המעקה, ניתקה את הקשר הסיבתי בין מחדלי
19 המועצה לנזק שנגרם; בין אם משום שנוזק זה חורג מתחום הסיכון שיצרה התנהגות
20 המועצה; בין אם משום שבמישור ההגיוני התערבותם של צדדי ג', מנתקת את קיומו של
21 קשר סיבתי, כאמור; ובין אם משום שהתערבותם של אותם צדדי ג' חורגת מתחום
22 הצפיות הסבירה.

אחריות החברה המפקחת:

המישור החזי:

- 26 120. המועצה התקשרה עם החברה המפקחת לצורך פיקוח צמוד על עבודת הקבלן, כעולה מן
27 ההסכם שנכרת בינה לבין המועצה ביום 1.5.06 (נ/14). בצו התחלת עבודה שנמסר
28 לקבלן על ידי המועצה אף צוין כי הנדסה פאהום אינה משמשת רק כמפקחת באתר,
29 אלא גם כמנהלת הפרויקט. מנהל החברה המפקחת אישר בעדותו כי החברה המפקחת
30 שימשה גם כמנהלת הפרויקט: "כמנהל ביצוע ומפקח על הפרוייקט, זה בעיקר מפקח"
31 (פרר', עמ' 50, ש' 17).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 08-406 עזבון המנוחה **ז"ל ואח' נ' וואלף** **בית משפט השלום בקריות** ואת'

121. בהסכם עם המועצה הצהירה הנדסה פאהום כי יש לה את המיומנות ואת המומחיות הנדרשת לפיקוח צמוד על ביצוע העבודה. בסעיף 3 להסכם התחייבה החברה המפקחת וקיבלה על עצמה את התיאום ואת המעקב אחר ביצוע ופיקוח באתר העבודה.
122. פיקוח צמוד זה שנטלה על עצמה החברה המפקחת, מחייב, מעצם טיבו וטבעו, גם פיקוח על הבטיחות באתר העבודה ועל קיום חובותיו של הקבלן כמבצע הבנייה על פי תקנות הבטיחות בעבודה. העובדה שאין בחוזה עם החברה המפקחת הוראה ספציפית המתייחסת לבטיחות בעבודה, אינה מעלה ואינה מורידה בעניין זה, ואין בה ללמד כי החברה המפקחת אינה מחויבת לפקח גם על הבטיחות, חובה הנגזרת מעצם מהות תפקידה כמפקחת הצמודה באתר העבודה.
123. כאן המקום להוסיף כי החברה המפקחת הצהירה בחוזה עם המועצה כי עיינה וקראה היטב את החוזה שנחתם בין המועצה לקבלן, על כל נספחיו, וקיבלה על עצמה את כל התפקידים המסורים למפקח כמפורט באותם מסמכים. בחוזה עם הקבלן נקבעה אחריותו של הקבלן, לפי פקודת הנוזיקין, לכל נזק שייגרם לצד שלישי בשל העבודות, ומכאן שהוראות החוזה בין החברה המפקחת למועצה הטילו עליה אחריות לפקח גם על אמצעי הבטיחות הננקטים על ידי הקבלן כדי להבטיח את שלומם של צדדי ג' ושל עוברי אורח בכלל זה. גם מטעם זה, אין לקבל את טענת החברה המפקחת כי לא הוטלה עליה בחוזה בין הצדדים האחריות לפקח על הבטיחות באתר העבודה.
124. העובדה שמבצע הבנייה הוא זה האחראי על בטיחות באתר העבודה ועל מפגעים בטיחותיים, כפי שמציין המהנדס טארק פאהום בסעיף 6 לתצהירו, אין בה לגרוע מחובתה של המפקחת הצמודה לפקח אחר התנהלותו של הקבלן באתר העבודה, על כל היבטיה, וסוגיית הבטיחות בכלל זה. ההערה על גבי יומן העבודה, נ/13, שצוינה על ידי מי מטעם החברה המפקחת, לפיה: "יש לשמור על אמצעי הבטיחות בשטח", תומכת אף היא במסקנה כי הפיקוח הצמוד, בהתאם להוראות החוזה עם המועצה, כלל גם פיקוח על הבטיחות באתר.
125. גם עדותו של מהנדס המועצה תומכת במסקנה כי הפיקוח על הבטיחות היווה חלק בלתי נפרד מחובותיה של החברה המפקחת כמפקח צמוד על פי ההסכם בינה לבין המועצה:
- 17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
- "לשאלת בית המשפט אם מתוקף תפקידי היה לדאוג שהמקום יגודר אני משיב שזה לא תפקידי, זה באחריות המפקח מטעם המועצה. הוא צריך לקיים את כל מה שכתוב בחוזה. יש לי הרבה פרווייזות. המפקח מטעם המועצה היה הנדסה פאהום בע"מ.
- ש. אתה אומר שהיה מכרז שמסרתם לקדם (הקבלן, ע.א.) ומאותו רגע הם אחראים!
- ת. הם אמורים לדאוג לפרוייקט עד לשלב מסירתו. ברגע שהפרוייקט נמסר הקבלן מקבל את העבודה והם אמורים לעשות תמונת מצב

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון הבנות ~~ההתאחדות~~ ז"ל ואח' נ' ~~ההתאחדות~~ ואח'

1 קיים, ואם יש מטרד שהוא לא באחריות הקבלן או לא באחריות
2 המועצה, צריך להודיע על כך למועצה" (פרו', עמ' 29, ש' 6-13).

3
4 רכן :

5
6 "ש. הוא אחראי על בטיחות של הפרוייקט.
7 ת. הוא אחראי על הכל עד למסירת הפרוייקט" (פרו', עמ' 33, ש' 30-
8 29).

9
10 126. לפיכך, אין כל בסיס לעמדת החברה המפקחת כי הוראות החוזה אינן מטילות עליה
11 חובה לפקח על הקבלן בנושא הבטיחות, אך גם אם כך הדבר, אין בכך כדי לגרוע
12 מחובותיה של החברה המפקחת, על פי פקודת הנזיקין, כמפקח צמוד, כאשר רמת
13 ההתנהגות הנדרשת, על פי עולות הרשלנות, היא זו הנקבעת על ידי האדם הסביר,
14 בהתחשב בנסיבות המקרה, וזאת גם בהעדרה של יריבות חוזית או חובה חקוקה
15 להיתלות בה.

16

המישור הנזיקי:

17
18 חובת הזהירות המושגית והקונקרטי:

19 127. נטילת התפקיד של פיקוח צמוד כוללת בתוכה את החובה לוודא שמונה מנהל עבודה,
20 כמו גם את החובה לוודא שמבצע הבנייה פועל לפי כללי הבטיחות. בעניין **טרויהפט**
21 [ע"א 878/06 טרויהפט נ' עטיה (לא פורסם, 4.1.2009)], קבע בית המשפט העליון את
22 דבר קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטית של מפקח "עליון" לבטיחות בעבודה,
23 אף שלא מצא בתקנות המסדירות את תפקידו של האחראי לפיקוח עליון, תקנות
24 התכנון והבניה (פיקוח עליון על הבניה), התשנ"ב-1992, כי מוטלת על האחראי לפיקוח
25 עליון, באופן ברור ופוזיטיבי, אחריות לפיקוח ולהדרכה בדבר נקיטת אמצעי זהירות.
26 כפי שציין כב' השופט דנציגר בעניין **טרויהפט**: "אלא שמהוראות הכלליות הקבועות
27 בתקנות האמורות כמו גם מההגיון הבריא ומהמדיניות השיפוטית הראוייה, יש לגזור
28 את חובתו האמורה של מי שהתמנה ולקח על עצמו את החובה לפקח פיקוח עליון על
29 בניית מבנה או שלד מבנה" (שם, בפס' 37 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר).

30 128. ואם כך נאמר בעניין פיקוח עליון, הדברים אמורים, בבחינת קל וחומר, בפיקוח צמוד
31 אשר בוודאי מקים חובת זהירות קונקרטית של המפקח הצמוד (וראו והשוו: סעיף 41
32 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר בעניין **טרויהפט**) כלפי צדדי נ' שנפגעו בשל מפגעים
33 באתר העבודה.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח **משה משה** ז"ל ואח' נ' **משה משה** **משה משה** ואח'

129. החברה המפקחת יכולה וצריכה הייתה לדעת, הן באופן עקרוני (חובת זהירות מושגית), והן בנסיבות המיוחדות של המקרה שלנו (חובת זהירות קונקרטית), כי אם לא תבצע את תפקידה כנדרש, עלול צד ג'/המנוח להיפגע. גם בהיבט של מדיניות משפטית ראויה, מוצדק לקבוע כי מפקח צמוד סביר יכול וצריך לצפות התרחשות של נזק גוף לאדם, באתר הבנייה, אם לא ימלא את חובותיו. ומכאן, שמי שלקח על עצמו תפקיד של מפקח צמוד, חב חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי אלה העלולים להיפגע אם לא ימלא כראוי את עבודת הפיקוח שנטל על עצמו.

8

9

ההתרשלות/הפרת החובה:

130. שוכנעתי כי החברה המפקחת הפרה את החובות המוטלות עליה, כמפקח צמוד של הפרויקט. שורש כל רע הוא העובדה הפשוטה שהחברה המפקחת כלל לא הגדירה לעצמה את תפקידה כמפקחת על הבטיחות באתר העבודה. כשמשאל מנהל החברה המפקחת מה היה תפקיד החברה המפקחת, השיב כי תפקידה היה לפקח על העבודות (להבדיל מן הבטיחות, ע.א.) (פרו', עמ' 50, שי 14-19; עמ' 51, שי 14-15). טארק פאהום התייחס לפעולותיו בהקשר לבטיחות כעניין וולונטרי החורג מחובותיו ומהתחייבויותיו על פי ההסכם עם המועצה:

17

18 "לשאלת ביהמ"ש: אני סברתי שזה לא תפקידי כל נושא הבטיחות.
19 כשאני רואה דבר לא בטוחותי אני מעיר ועושה זאת מחובתי כאזהרה.
20 אפילו כשאני עובר בדרך ורואה בית סדוק אני מטלפן לאנשים ומודיע על
21 כך. זה לא אומר שאני חייב לעשות זאת" (פרו', עמ' 52, שי 9-11).

22

131. ואולם, גם אם סברה החברה המפקחת כי אין זה מתפקידה לפקח על הבטיחות באתר, כמו בענייננו, אין בכך כדי לפטור אותה מאחריות. כפי שנקבע בעניין **קופינזו** (ע"א 600/86 עמיר נ' קופינזו, פ"ד מו(3) 233, 243-244 (1992) וצוין בהסכמה בעניין **טרויהפט**, כאשר מתמנה מהנדס לשמש כמפקח על עבודות בנייה, הרי שחלה על המהנדס החובה להפנות את תשומת ליבו של המזמין לצורך בפיקוח צמוד ולחובה למנות לשם כך מנהל עבודה כשיר, תוך הבהרה כי אינו ממלא פונקציות אלו, ולסיכונים הקיימים בהעדרו של פיקוח צמוד. לפיכך, אם סברה החברה המפקחת כי הפיקוח על הבטיחות אינו מהווה חלק מתפקידה, שומה היה עליה, לכל הפחות, להביא עמדתה זו, לידיעת המועצה על מנת שהמועצה תפעל בעצמה ו/או באמצעות אדם אחר לפקח באופן צמוד על הבטיחות באתר ו/או לוודא שמונה מנהל עבודה כשיר לתפקידו.

132. כפועל יוצא מעמדתה של החברה המפקחת כי אינה אחראית לבטיחות באתר, לא בוצעו

134 על ידה פעולות פיקוח יזומות שנועדו לוודא שהקבלן ומנהל העבודה מבצעים את המוטל

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון הנונוח [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 עליהם ודואגים באופן שוטף, רצוף ויומיומי לבטיחות באתר. כפי שציין מנהל החברה
2 המפקחת בתשובתו לשאלת בית המשפט: "אתה לא חשבת שתפקידך לחפש מפגעים
3 ולכן רק אם משחו צץ לך בעין היית מעיר אבל לא חפשת את המפגעים בעת הסיורים
4 שלך בשטח ואני משיב שאם הייתי רואה מפגע הייתי מעיר" (פרו', עמ' 53, ש' 15-16);
5 וכן: "אני לא בצעתי סיווים בשטח שמטרתם לוודא האם יש מפגעים בשטח, אבל אם
6 הייתי נתקל במפגע, הייתי מעיר למרות שזה לא מחובתי כי השטח היה מאוכלס"
7 (פרו', עמ' 52, ש' 11-12).
- 8 133. ואכן, מנהל הקבלן, מאהר, לא זכר כלל ועיקר שקיבל מן החברה המפקחת הוראות
9 בטיחות כלשהן: "אני מקבל ממנו הנחיות לגבי אופן ביצוע העבודה. לגבי בטיחות אני
10 לא זוכר (פרו', עמ' 41, ש' 27-28). מאהר חזר על תשובתו זו גם בפרו', עמ' 41, ש' 29-30.
- 11 134. החברה המפקחת גם כלל לא דאגה לוודא כי מבוצעות עבודות גידור של מתחם העבודה.
12 מנהל החברה המפקחת נשאל מדוע החצר שבה התרחשה התאונה לא גודרה, והשיב
13 שתי תשובות: הראשונה, "זה לא שטח שעבדו שם" (פרו', עמ' 53, ש' 27); והשנייה, ש-:
14 "אמרו שהמגרש לא שייך בכלל לפרוייקט הזה" (פרו', עמ' 53, ש' 28). שתי התשובות
15 מוטעות: בוצעו עבודות בחצר בה התרחשה התאונה, והעבודות בחצר היו חלק מן
16 הפרוייקט שנמסר לביצועו של הקבלן. ואולם, מנהל החברה המפקחת לא חלק על הצורך
17 בגידור מקום העבודה. כשנשאל האם במקרה דנא לא הייתה אפשרות מעשית לגדר את
18 כל שטח הפרוייקט, השיב: "גידור סופי נכון. תוך כדי עבודה מגדירים" (פרו', עמ' 53, ש'
19 25); ובתשובה לשאלות בית המשפט הודה בסופו של דבר, כי: "אני לא יודע למה לא
20 גדרו את החצר שבה התרחשה התאונה" (פרו', עמ' 53, ש' 9-10). עוד יצויין בהקשר זה
21 כי מנהל החברה המפקחת אישר בעדותו כי למרות שבד"כ נהוג לטול את שירותיו של
22 יועץ בטיחות מטעם הקבלן כדי שיבדוק את נושא הבטיחות, לא נעשה כך במקרה
23 שבפנינו (פרו' עמ' 51 ש' 19-23). מנהל החברה המפקחת מגלגל גם ענין זה לפתחו של
24 הקבלן, תוך התעלמות מאחריותו כמפקח הצמוד לוודא שהדבר נעשה.
- 25 135. ואם בכך לא די, החברה המפקחת אשר הפיקוח על הבטיחות לא היווה, לטעמה, חלק
26 מתפקידה, לא וידאה שמנהל העבודה אכן מפקח באופן רצוף, שוטף ויומיומי על
27 הבטיחות באתר העבודה, וכבר קבעתי על בסיס חומר הראיות שהונח בפניי כי מנהל
28 הקבלן לא ביקר בחצר, כמנהל עבודה, לאחר שהחצר נוקתה והסתיימו בה עבודות
29 ההכנה לאספלט.
- 30 136. נותר לנו לבחון את הקשר הסיבתי, היינו: האם הפרת חובת הזהירות היא שגרמה לנוק
31 (עניין ועקבין, בעמ' 122; עניין בוכבינדר, בעמ' 309; ע"א 7130/01 סולל בונה בנין
32 ותשתית בע"מ נ' תנעמי, פ"ד נח(1) 17, 1 (2003).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון מנווח ~~ממנווח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנווח~~ ~~ממנווח~~ ואח'

137. ככל שהדברים אמורים בקשר סיבתי עובדתי, זה מתקיים בענייננו, הן משום שהחברה
 1 המפקחת לא טרחה ליידע את המועצה כי הפיקוח הצמוד על הבטיחות אינו חלק
 2 מתפקידה, והן משום שלא ביצעה באופן אפקטיבי ויזום את תפקידה כמפקחת צמודה
 3 בעניין הבטיחות, לא נתנה הוראות בעניין הגידור, לא הורתה לקבלן ליטול שירותיו של
 4 יועץ בטיחות (שבוודאי היה מורה על גידור אתר העבודה), ולא וידאה שמנהל העבודה
 5 בשטח מקיים את המוטל עליו בעניין הבטיחות, ובכלל זה ביצוע סיורים יומיומיים
 6 לאיתור מפגעים בשטח והשגחה ישירה ומתמדת לשם מניעת נזק לעובדים ואחרים
 7 המצויים באתר העבודה.
 8
 9 138. העדרו של הפיקוח הצמוד, מהווה את אחת הסיבות לכך שהמפגע לא אותר מבעוד מועד,
 10 וגרם בסופו של דבר לתאונה הטראגית. אין לומר כי מחדליהם של אחרים ניתקו את
 11 הקשר הסיבתי בין מחדלה של החברה המפקחת לנזק שנגרם. מחדליו של הקבלן, הם
 12 בגדר הצפיית הסבירה של מפקחת העבודה, שהרי החברה המפקחת מונתה מלכתחילה
 13 כדי לפקח אחר התנהלות הקבלן ומחדליו.

14

15

אחריות ההורים:

- 16 139. הלכה פסוקה היא שעל הורה מוטלת חובת פיקוח על ילדיו. חובה זו כוללת בחובה גם
 17 את החובה שהילד לא ישחק במקומות שאינם בטוחים למשחק. כפי שנקבע בע"א
 18 618/71 אליהו נחום, קטיין נ' עיריית ראשון לציון, פ"ד כו(2) 751, 752 (1972):

19

20 "ייסוד היסודות לאחריות ברשלנות הוא הצפיות של אדם סביר. כלומר,
 21 האפשרות שאדם סביר יחזה מראש כי במהלך הרגיל של הדברים עלול
 22 בנסיבות המקרה, לקרות מה שקרה. ביחס להורים, העקרון שהם חייבים
 23 בהשגחה על ילדיהם הקטנים שלא יזיקו ולא ינזקו מעשה או במחדל
 24 שבאופן סביר ניתן היה לראותו מראש".

25

- 26 140. כבר נקבע כי "הורים אינם רשאים להתעלם מסכנה הצפויה לילדם ולחשוף אותו
 27 לסכנה זו רק מפני שמשהו אחר אחראי למנוע אותה" (ע"א 326/88 עידו צימרמן, קטיין
 28 נ' גבריאילוב, פ"ד מו(1) 353, 360 (1991)).

- 29 141. חובת הפיקוח משתנה לפי נסיבות המקרה, ובכלל זה, גיל הילד, המקום שאליו הוא
 30 הולך ואופי הסיכון. כפי שציין כב' השופט משה רביד בת"א (מחוזי י-ם) 1535/96 אוחנה
 31 נ' מדינת ישראל, בפס' 24 לפסק הדין (לא פורסם, 1.4.2003):

32

33 "על הורה מוטלת חובת פיקוח על ילדיו. חובה זו משתנה על-פי נסיבות
 34 המקרה: גיל הילד, תנאי השטח, ואופי הסיכון (ע"א 4597/91 קיבוץ
 35 אפיקים נ' כהן, פ"ד נו(2) 111, 125; ע"א 310/89 כהן נ' לנטוש, פ"ד מו(1)

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ואח' ~~המנוח~~

- 1 402, 4051)... מחובתם של הורים לבדוק שמקומות שאליהם הם מרשים
2 לילדיהם הקטינים ללכת הנם בטוחים (ע"א 621/71 נחום קטין נ' עיריית
3 ראשון לציון, פ"ד נו(2), 751, 753; ע"א 441/59 אגד (א.ש.ד.) אגודה
4 שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ, נ' אראמי, פ"ד יד (1304, 1302). הייתי
5 מוסיף לדברים הללו שלוש הסתייגויות: שהיקף האחריות משתנה
6 בהתאם לגיל הילד, למקום שאליו הוא הולך ובמידת הסיכון ובהוצאה
7 הנדרשת למנוע את הסיכון (ע"א 587/73 שאולי נ' מזרחי, פ"ד ל(1)
8 533,537; ע"א 343/74, עניין גרובנר, עמ' 158 ואילך; ע"א 145/80 ועקנין
9 נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1), 113, 132-131)."
- 10
- 11 142. בעניינינו, המנוח היה בן 7 שנים בלבד בעת התאונה, גיל צעיר מאוד, לכל הדעות. האם
12 התירה לבנה לשחק בחצר אף שמדובר היה באתר בנייה, וזאת, לדבריה, משום שלא היו
13 גני משחקים בסביבה, ועל אף שלפי דברי האב, בבעלותם בית גדול וחצר פרטית (פרו',
14 עמ' 22, שי' 26). אמנם, ביום התאונה החצר הייתה נקייה מלבד הצמיג שהיה מונח על
15 המעקה (פרו', עמ' 3, שי' 18-19). ואולם, האם ידעה על קיומו של הצמיג ועל הסיכון
16 שנוצר בשל השענתו על המעקה, ובכל זאת אפשרה לבנה לשחק בחצר:
- 17
18 "ש. ראיתם צמיג כזה גדול מושען על מעקה, לא נראה לכם מסוכן
19 שילדים יסתובבו ליד זה.
20 ת. כל פעם היינו מסתכלים, הם היו עובדים ואמרנו יכול להיות
21 שבשסיימו את העבודות ינקו ויזיזו את הצמיג. אם היינו יודעים
22 שהצמיג הזה היה נופל על הבן שלי, בשיניים שלי הייתי מוציאה
23 אותו.
24 ש. ראיתם את הצמיג בתוך החצר נשען על מעקה, זה יוצר את
25 הסיכון, כאשר משעינים אותו על המעקה.
26 ת. כן אבל אנו לא חשבנו שיקרה דבר כזה." (פרו', עמ' 16, שי' 29-31;
27 עמ' 17, שי' 1-3).
- 28
- 29 143. גם האב הבחין בצמיג ביום התאונה, ולדבריו, אפילו הזהיר את ילדיו מפניו:
- 30
31 "ש. כמה זמן לפני האירוע זה היה?
32 ת. באותו יום, ראיתי את הצמיג לפני שהלכתי לעבודה הזהרתי את
33 הילדים שהצמיג מסוכן, והלכתי לעבודה.
34 ש. לפני אותו יום של האירוע יתכן שהצמיג הושען ולא ראיתו?
35 ת. לא, באותו יום כשהוציא את הזבל השעין את הצמיג על הגדר".
36 (פרו', עמ' 23, שי' 15-19).
- 37
- 38 144. את טענת האב כי הזהיר את ילדיו בעניין הצמיג, יש לקחת בערבון מוגבל. זו אינה עושה
39 רושם אמין. מכל מקום, אזהרת הילדים לא די בה כדי לחלץ את ההורים מאחריותם
40 לתאונה. מחובתם של ההורים לוודא שהסיכון עליו הזהירו, לא יתממש, גם אם
41 משמעות הדבר ליווי של הילד בחצר, בשעת המשחק, בפרט כאשר מדובר באתר בנייה,
42 וכשעסקינן בילד נה צעיר הזקוק להשגחה, וזאת גם אם החצר נמצאת בקרבת הבית.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 08-406 עזבון המנוח ~~.....~~ ז"ל ואח' נ' ~~.....~~ ואח'

1

2

3

חלוקת האחריות:

4 145. קביעת שיעור ההשתתפות בין מעוולים במשותף מתבססת על מידת האחריות של כל

5 אחד מהם לנוק, היינו: על בית המשפט להעריך את משקלה היחסי של התנהגות כל

6 אחד מן הצדדים באשם לגרימת הנזק [ע"א 3656/99 טרנסכלל בע"מ נ' מ.א.ר. מסחר

7 וספנות בע"מ, פ"ד נו(2) 344, 362 (2001)]. בענייננו, עליו לחלק את האחריות בין הקבלן,

8 החברה המפקחת, ההורים והמועצה. אין ספק כי אחריות הקבלן, כמבצע הבנייה,

9 שקבעתי כי עובד שלו גם יצר את המפגע, היא הגדולה ביותר. שנייה בחשיבותה היא

10 אחריות ההורים, שבניגוד לחברה המפקחת, הוכח כי ידעו על קיומו של הצמיג ועל

11 השענתו על המעקה, ושלישית, אחריות החברה המפקחת. לאחר שקילת מכלול נסיבות

12 העניין, אני משיתה על ההורים, בהתחשב בגילו הצעיר מאוד של המנוח, וידיעתם על

13 קיומו של הצמיג המושען על המעקה אחריות בשיעור של 25% ממכלול הנזק; על

14 החברה המפקחת אחריות בשיעור של 20% ממכלול הנזק, ועל הקבלן אחריות בשיעור

15 של 55% ממכלול הנזק.

16

17

הנוק:

18 146. הקטין היה ילד בן 7 ביום התאונה. המנוח נפטר במקום או למצער, איבד הכרתו מיד, ועם

19 העברתו לאמבולנס נקבע מותו.

20

21

כאב וסבל וקיצור תוחלת חיים:

22 147. התובעים מבקשים לפסוק בגין ראש נזק זה סך של 1,724,018 ₪ לאחר צירוף הצמדה

23 וריבית, בהתאם להלכת אטינגר [ע"א 140/00 עזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל נ'

24 החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי (לא פורסם, 15.3.2004)] אשר אישר את הפיצוי

25 שקבע בית המשפט המחוזי (מפי כבי השופט עדיאל) בחודש נובמבר 1999, בסך של

26 350,000 ₪ בגין קיצור תוחלת חיים של ילד בן 12 שמותו נגרם כתוצאה מנפילה לבור

27 מים בלתי מגודר, והוא היה שרוי בחוסר הכרה עד למותו.

28 148. ככלל, בפסיקת גובה הפיצוי על בית המשפט להתחשב בגילו של המנוח, היינו: בקיצור

29 תוחלת חיו, בנסיבות המקרה ובמדיניות הנוהגת בקביעת סכום הפיצוי לעזבון בגין נזק

30 לא ממוני. בשנים האחרונות אכן ניכרת מגמת עלייה בגובה הסכומים הנפסקים בגין

31 נזקי גוף לא ממוניים, באופן המבטא את קדושת החיים שאבדו [ראו: ע"א 4579/07

32 עזבון המנוחה בחירי נוואל נ' קופת חולים הכללית (לא פורסם, 21.10.2010); אליעזר

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ~~המנוח~~ ז"ל ואח' נ' ~~המנוח~~ ~~המנוח~~ ואח'

1 ריבלין "פיצויים בגין נזק לא מוחשי ובגין נזק לא ממוני - מגמות הרחבה" ספר שמגר
 2 (כרך שלישי, תשס"ג) 21, 61-62; וכן: ת"א (מחוזי י-ם) 23685-11-10 קטיפיאן ואח' נ'
 3 עמותת קרן התורה "אופקים", בפס' 26 לפסק דינה של כבי השופטת נאוה בן אור (לא
 4 פורסם, 22.7.2012) (להלן: "עניין קטיפיאן").

5 149. בענייננו, בשים לב לגיל המנוח במותו, לתוחלת חייו שקוצרה בלמעלה מ- 60 שנה,
 6 ולאחר שנתתי דעתי לאופן ולנסיבות מותו של המנוח אשר איבד את הכרתו באופן מיידי
 7 (ולכן לא חווה סבל רב וממושך עובר למותו), סבורני כי יש להעמיד את הפיצוי הכולל
 8 בגין כאב וסבל וקיצור תוחלת חיים על סך כולל של 600,000 ₪ להיום. בייכ התובעים
 9 אמנם הפנה לפסק דינה של כבי השופטת נאוה בן אור בעניין קטיפיאן, אשר פסקה
 10 בנסיבות דומות [מבחינת גיל המנוח (5.5) ותקופת קיצור תוחלת החיים, אך לא מבחינת
 11 אופי וחומרת הרשלנות שיוחסה לנתבעים] סך של 800,000 ₪ בתוספת ריבית ממועד
 12 התאונה. ואולם, אני סבורה כי הסכום שנפסק שם הוא על הצד הגבוה, פסק הדין הני"ל
 13 אינו מחייב את בית משפט זה, ויש בנמצא גם פסיקה שונה, וראו, למשל: פסק דינו של
 14 כבי השופט אריה רומנוב בת"א (מחוזי י-ם) 3182/09 עזבון המנוח אנס אנטילאת ז"ל נ'
 15 המרכז הרפואי "אסף הופא" (לא פורסם, 10.7.2012), שם נפסק פיצוי בסך של
 16 500,000 ₪ בגין כאב וסבל וקיצור תוחלת חיים של מנוח שנפטר בגיל 3.5 חודשים כעבור
 17 יממה ומחצה לאחר שהתייבש. מן ההנמקה בעניין קטיפיאן עולה במרומז כי הסכום
 18 שנקבע שם, נפסק על רקע הרשלנות החמורה המיוחסת לנתבעים באותן נסיבות, כאשר
 19 בענייננו, אין מקום לדרג את רשלנות המערבים באותה מידת חומרה, כאשר נזכיר כי
 20 אפילו ההורים, לא נתנו בזמן אמת, משקל מספק, לסיכון הנובע מהשענת הצמיג על
 21 המעקה. גם המוות התרחש במקרה שבפנינו באופן כמעט מיידי בעוד שבעניין קטיפיאן
 22 המנוח מצא את מותו רק לאחר מספר שעות.

הוצאות קבורה ואבל:

23
 24
 25 150. הוצאות קבורה ואבל הן בגדר נזק מיוחד הטעון הוכחה. אולם, בתי המשפט נוהגים
 26 לפסוק פיצוי בשל הוצאות קבורה ואבל על דרך האומדנא, אף אם התובע אינו מוכיח
 27 את שיעורן המדויק, ובלבד שאין מחלוקת על הוצאתן [דוד קציר פיצויים בשל נזק גוף
 28 744 (מהדורה רביעית, 1997); וכן: ת.א. (מחוזי חי') 420/04 עזבון המנוחה פאטמה
 29 אבראהים עבדאללה אבו סמרה ז"ל נ' מדינת ישראל, בפס' מ"ד לפסק דינו של כבי
 30 השופט יגאל גריל (לא פורסם, 31.3.2011)].

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

1. הואיל ואין מחלוקת כי אכן הוצאו הוצאות בגין קבורתו של המנוח, אני פוסקת בגין ראש נזק זה פיצוי על דרך האומדנא סכום כולל של 10,000 ₪ נכון להיום, כאשר בסכום זה לקחתי בחשבון את ההוצאות המשולמות על ידי המל"ל.

4
5

הפסד שכר לעתיד (שנים אבודות):

152. כפי שנקבע בהלכת פינוץ [(ע"א 10990/05 פינוץ נ' הראל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד סא(1) 325 (2006)], ככלל, כל אימת שעתידו המקצועי של הניזוק לוט בערפל, יש לעשות שימוש בנתון של השכר הממוצע במשק. בפסק דין זה קבע בית המשפט העליון כי קביעת מתווה פיצוי אחיד כורך בחובו מגוון "סיפורי חיים" אפשריים, ומכנס את כולם לכלל הערכה אחת. על פי הלכת פינוץ, הפיצוי הינו בשיעור 30% מן השכר הממוצע במשק למשרת שכיר (כולל משרות של עובדים זרים), העומד כיום ע"ס של 8,643 ₪ לחודש (נכון לחודש מאי 2012, על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), וזאת מגיל 18 ועד גיל 67, תוך מכפלה במקדם ההיוון מגיל 18 עד גיל 67 (307.8609) ובמקדם היוון כפול מהיום עד גיל 18 (0.8604). הפיצוי בראש נזק זה עומד, אפוא, ע"ס של 686,816 ₪ נכון להיום.

16
17

הפסד פנסיה:

153. אין מקום לפסוק הפסדי פנסיה, ובעניין זה אין לי אלא להפנות לפסק דינה של כבי השופטת נאוה בן אור בעניין קטיפיאן, בפסי' 29 לפסק הדין:

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

"אין מקום לפסוק הפסדי פנסיה והפסדי קצבת זקנה. בטענתם בעניין זה נסמכים התובעים על פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 9209/03 עזבון המנוח יניב ניסן ואח' נ' הכשרת היישוב, חב' לביטוח בע"מ [פורסם בנבו] (מיום 16.11.08) שהכיר בהפסדים אלה כבני פיצוי. בכל הנוגע להפסדי פנסיה, נראה כי יש לקרוא את פסק הדין בעניין יניב ניסן ביחד עם פסק הדין בעניין פינוץ, שקדם לו, ובו נאמר, כי "התוצאה המתקבלת מציעה פיצוי הולם לכלל הפסדי השתכרות של קטין, לרבות הפסדי הפנסיה" (ההדגשה שלי). נראה, כי פסק הדין בעניין יניב ניסן לא הסתייג מהלכת פינוץ. רוצה לומר, בעניינם של קטינים אופן החישוב שונה, והוא כולל, מלכתחילה, גם הפסדי פנסיה. גם אם תאמר אחרת, הרי שמן הפיצוי הכולל יש להפחית את הפרשת העובד לצורכי פנסיה. בהינתן ששיעור הפיצוי עומד על 30% משיעור השכר הממוצע במשק, הרי שנראה כי התוצאה שהייתה מתקבלת שסכום הפרשת העובד גדול משיעור הפיצוי (ראו לעניין זה תא (ת"א) 2260/05 עזבון המנוחה יסמין אפרת גולן ז"ל נ' קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, [פורסם בנבו] מיום 2.11.10; תא (ח"י) 900/00 עזבון המנוח סלמאן הייתם ז"ל נ' "נגה" חברה לביטוח בע"מ, [פורסם בנבו] מיום 15.2.09)".

ת"א 406-08 עזבון המנוח [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

בית משפט השלום בקריות

ת"א 406-08 עזבון המנוח [REDACTED] ז"ל ואח' נ' [REDACTED] ואח'

- 1 **סיכום ותוצאה:**
- 2 154. סוף דבר, התביעה כנגד הנתבעים 2-3 מתקבלת. הנתבעים 2-3 ישלמו לתובעים, יחד
- 3 ולחוד, סכום של 1,296,816 ₪. כמו כן, ישלמו הנתבעים 2-3, יחד ולחוד, לתובעים את
- 4 אגרת המשפט, כשהיא משוערכת ממועד תשלומה, ובנוסף ישאו בשכר טרחת עו"ד
- 5 בסכום של 255,732 ₪.
- 6 155. תביעת התובעים כנגד המועצה, הנתבעת 1 נדחית ללא צו להוצאות.
- 7 156. ההודעה לצד שלישי כנגד המנהל וכנגד המועצה נדחית. הנתבעים 2-3 ישלמו, יחד ולחוד,
- 8 לכל אחד מצדדים אלו, שכר טרחת עו"ד בסך של 10,000 ₪. ההודעה לצד ד' שהגיש
- 9 המנהל כנגד המועצה נדחית ללא צו להוצאות.
- 10 157. ההורים, צדדי ג' 2-1, יחד ולחוד, ישפו את הנתבעים 2-3 ב- 25% מן הסכומים בהם
- 11 חויבו, ואילו צד ג' 4, החברה המפקחת, תשפה את הנתבעים 2-3 ב- 20% מן הסכומים
- 12 בהם חויבו. כן הנני מחייבת את צדדי ג' 2-1, יחד ולחוד, וכן את צד ג' 4 לשלם לנתבעים
- 13 2-3 את הוצאות ההודעה בסך של 20,000 ₪ שיחולקו בין צדדי ג' 2-1 לבין צד ג' 4
- 14 בחלקים שווים.

15

16 **המזכירות מתבקשת לשגר את מסק הדין לצדדים.**

17

18 **זכות ערעור כחוק.**

19

20 ניתן היום, י' באלול תשע"ב, 28 באוגוסט 2012, בהעדר הצדדים.

21

22

חתימה